

1960

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ
ՊԱՐՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՆՏՁԿՈՒՄ
Ժյուռնալ

№ 9 ՆՈՎՅՈՑՅԵՆՅԱԿՈՒ 1960 Յ.

მხატვარი ნ. ნანჭოშვილი. ლალი ცაგარაის პორტრაბი

საქართველოს სახელმწიფო სუ-
რათების გალერეაში მოეწყო მხატ-
ვარ ნათელა იანჭოშვილის სურა-
თების გამოფენა. ამ ნიჭიერი შე-
მომქმედის ნამუშევრებმა მნახველ-
თა მაღალი შეფასება დაიმსახურა.

ნოქარხია:

სმსხმხმის პირველ ღღეს

თავშალი

პიონირხელმძღვანელი

აღისაირელი პარსკვდავაპი

სხვიტორში

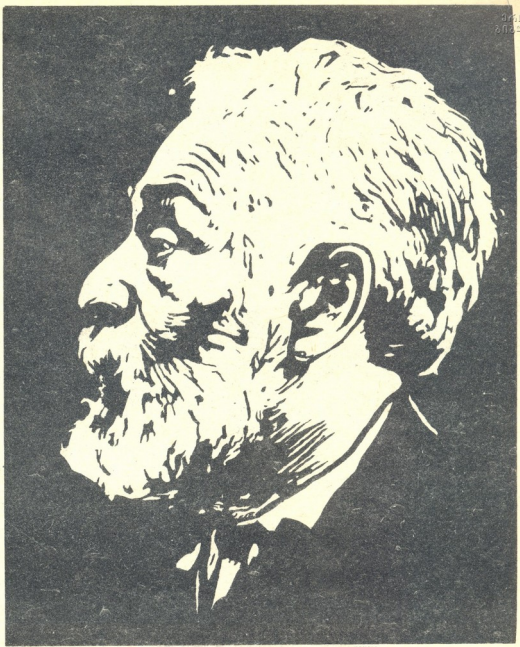
მერაქვი ეღმემნტი

ირანში

ჩვენ გვწერენ

მინიატურები

ვაასუხოტ მიითხველვს

გრავეურა მხატვარ ვ. შქედლიშვილის

1992

ერთა ცხოვრებაში, საზოგადოდ, ქალებს იგივე მნიშვნელობა აქვს, რაც ბარომეტრს ჰაერის ცვლილებაში... ქალი ბურჯი და ქვაკუთხეღია როგორც კერძო ოჯახის, ისე საზოგადოების, ე. ი. მთელი მისი ქვეყნის, მისი საშობოღოსი. ნეტავი იმ ერს, რომელსაც კარგი ქალები ჰყავს.

აკაკი

... დიდმა და პატარამ ჩემზე მიიტანა იერიში, ცენზურა შეფახეს, მთავრობას დამაბეღლეს, და აღარ ვიცი, როგორ ავიტანდი ამ განსაცდელს, რომ ქალები და ახალგაზრდები არ მყოლოდენ თანაგრძნობი!

აკაკი

ყოველთვიური საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და
სალიტერატურო-სამხატვრო ჟურნალი

№ 9 სექტემბერი 1960 წ.

საბჭოთა
ჭყალი

გამოცემის
მფლობე
წელი

ახალი სკოლა-ინტერნატის შენობა

ფოტო ი. იაკობაშვილის

სექტემბრის პირველი ციფრი

1. წულს კინოხალა

ახალგაზრდა ქალს წელზე მოკლე შავი, წელა მხავებოდა საწყობი მიღს. დეზადა გულდაღონებული იოკო პირში არ უფიქრებო გამოკიდებული. შვილად გადმოხერხებდა მოსულატებულ დიდ უბოს, აღვათა ხეინთი, ვაზითა და ვევილებით ნაქარს, მისევედა სათიერებს, საყვირებულ კორპუსად განკეთილეს, ცისფერად ითახებთან და ფერზე მარად აწილდება მიღს, მარდადე კაცქონება ჩაქური, შარსურობდა შალაში, გაქონდა და გამოქონდა ხერს, საზრუნავი ერთი იყო: ეს ვე-

ნა შენობა ახალი სასწავლო წლისთვის გაეღობოდა, მოეწით ასე, რომ 360 ნაგებს დღად შედებოდა შვი ცხოვრება. პირველ სექტემბერს პირველად იწყებდა აქ სწავლა. მანამდე კი უნდა ვაგამოათა 12 საკლასო ოთახი. კანონტელაობატორია ყველა საგანში ტანსაცმლის და ფესისეცლის სასწავლო, სადერგლო და საზოცლო სახელისწიები, ფორტეპიანობატორია, შეუმეცია საფეხვი სკოლისა და ცხოვრების შეიფარი კავშირისათვის, ამიტომ არ იზოგებოდა თანხეი. ერთჯერა, ღრვე, 120.000 მანეთის მარტო ხელსაწყო-აარაღები შეიძინეს, მიხლოეკაში მრავალი

წიგნი იყო, თუ დაეუბნებოთ კთილი-ნაწიხილი ღებებს, სარკველ დარბაზსა და შოფანს, პოლიფონიკა და იზოლატორს, ახანოს, სასწავლო ნაკვეთს, სრული წარმოადგენა გვექნა თბილისის მე-11 სკოლა-ინტერნატზე (დირექტორი ვ. შელაგა), რომელიც წელს პირველად მიიღებს აღსაზრდულთა.

2. შრომობის ტრენის ბასნაბალ

დამუშავებულად იმუშავებს რაპარკვაზების დედა, არ გუნება საფეხკ-

ლი და სახეგრებელი, რომ მიზი შეიღი, მუკერ კლასის მისწავლე, უმთავრესად დარჩება შრომის მისვლამდე ზეს სკოლაში უტარონებენ, ამჟინ, აქვადირებენ, დაბინებენ კიდევ და ყველა ეს სკოლე განაგრძობენ დღის ჯვრების დარბაზისათა არის დაკვირვებელი, შიდა, რამაზის დედა, ოთარ შაქუნაშვილის, არჩილ ზუაფის, ზველდე და კონსტანტინე მელიტაშვილების შრომებს რომ გულშემაღლად იყენენ, ამასთვის საზამთრო ზაფხულში ამინდარბობენ. თბილისის 88-ე სასწავლო სკოლა, რომ იტყვიან, ყრანზე დასკო, სწორედ ასე იყო, იშლებოდა წველი ტიხრი, ცუდებოდა ახალი, ერთგან რომ იხერხებოდა ვასანდელი, მორივან ემბოვდა კარბი, აიფიერებდნენ შერს და კედლებს, დეზადენენ შუშაბანდს, კარ-ფანჯრებს, შილაიანი დ უცდობდნენ შერისას სანებს.

3. შრომობის ტრენის ბასნაბალ

პირველა საბავლის არ შორდელი იოპაში, რომლის ვარსობა 120 მეტრს აღემატება, ზღბდნენ პარკებს, სანიშნოდ დაზადენენ სწორად აქ იმუშავებს განაგრძობენ დღის ჯვრებს 25 მისწავლე, რომლებსაც ცენტრში სასწავლონი, სანდებულ-საბაბაში ითახებო, ახალი ინტერნატია

კოლოს ჯადარბი, თამარ იტირევიანი, ზორის ცერცვაძე და მისწავლე თა შრომითი მრავადებს სწავრებს.

3. შრომობის ტრენის ბასნაბალ

თბილისის მე-11 სასწავლო სკოლაში შეცვლები დირექტორი ნათელა მუხრანი, დაგათადობენი შინაბა, ახლის შობაქვილებს ტრევედა, შესეცვლებელი არდერი ჩანდა, გველიოქოში, აქ კი მწიფი იყო დათახობალი, სანარკველი ჩავერათ სანარკველიანი კორპუსისათვის ცენტრში სასწავლო სკოლაში სახელისწიები, სასაუბრე, ექსპრის კანონტი, საქონი საღებოს ოთახები - სკოლა აღარ იმეცადენეს სას ცვლად.

დირექტორის სიმარტინი შოკოხიანი ვერცხლი ცილიშობილური თბილისის მუდებეზე, ვარსა საზოგადობრობის მხარდაქმნაზე და იმზე, რომ ახალი სასწავლო წლისათვის მზადება სახელში სასმდე იქცა, ამის დადასტურებულად მოიყვანა ფაქტები საკუთარი სკოლის ცხოვრებიდან, აღნიშნა, რომ მიმდინარე ტენორტი შილაინად შეუმცა - ტრეკოცის კომპარტის კლავიტარს ჩაატარა.

ბაბინი 1966 წლის ბაბინი შარის დარეცვამდე სკოლაში სხვა საქმე იყო, ეს გახლდათ სასწავლო ასაკის ბავშვთა ადრესტება, პირველკლასოლი შობიდა, საფეხვილიანი სკოლადადებული სწავლების კანონის განურჩევი გატარება, რადგან კი დამოუკიდებელი სწავლება სკოლა და პედაგოგები ყველადადური ზრუნვისაგან განთავისუფლებიანი, სკოლადადელი ასაკის ბავშვები იწყებენ შუშაბანს, ამავე დროს ეტყენ ფანდოლია მოსწავლეებსაც, ყველი დროით ცდობენ დაბარებენ ოთხი, თბილისის მე-6 სასწავლო სკოლაში კარგი ტრადიცია არსებობს - დაწყებითი კლასების მოსწავლეების მუხებები სახაშუო ბუღებს აკურდამთავრებულნიან. მიმდინარე წელსაც ჩატარდა ტრადიციული ზეგმი, მოიწვიეს 102-ე სახაშუო ბაღის აღზრდობი.

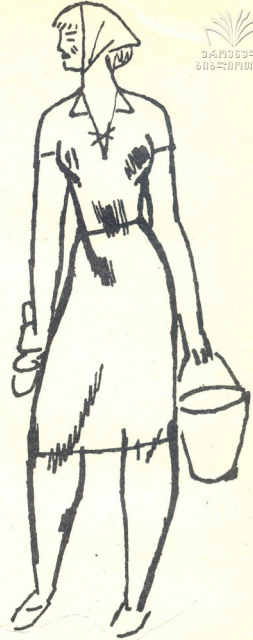
ბილი რაც მიიყვანა, შინებულების დროულად დამთავრებულ მოსწავლეთა შრომობა დიდად იხრებოდა შრომობა კომპარტის ინოვაციური დაწყება ვერადივითი შობაბოგების მიყოფა. პირველი ციფრის დახევისათვის ვაგამოხდა 20 შრომედი, ახალ კორპუსს მამუბა ჩაყარეს სანარკველი, გელშიდადენ იშრომეს დილაბარ უბნებზე, ახან ცისმშელმა, დიმიტრი როგვიან და სხვებმა დირექტორი დიდ იმედებს აყარებდა სკოლისათვის მტენ მამუბზე-ზეკრელებზე მუხებრებზე, ვტარებოდაღებუ და გრბელ სააში წყავიკობის

სხვებზე მტებდა ხაზიონა ქაზინად ტრადიციულად იორბებთან, სახეობოდა პატარებთან, იტყვიდა შათ, ეს იმიტრბო, რომ წელს შაბალონი ჩაბარებოდა პირველ კლასს, შესწავლის ბავშვებს დიდებით, შეუცვარეს წიგნი.

სასწავლო წლის აღივსებოდა, არ იწყებდნენ ადამინებში - ამენებდნენ, ხერადენენ, აიფიერებდნენ, რომ ახალი სასწავლო წლის ოთხდარეც ვეკირით, რომ სექტემბრის პირველ დღეს მზად დაეუბნებინათ სკოლა აღსაზრდულებისათვის.

თ ე კ ე მ ა ლ ი

მ ო ტ ხ ო ბ ა

მხატვარი
დ. ერისთავი

ლიდამ ხმაურით გამოიღო ფანჯარა, თავლები მიუტეა—პირდაპირ უშვებდა მზე.

მალიან ცხელიდა. ბული მეოთხე სართულამდე ამოდიოდა. ლიდამ შეიმშრალა შუბლზე ოული, მერე ფანჯრის რაფაზე ახტა, ფუჯუი საღუბავით დაასველა, შეათვალევინა ჩარჩო—იგი ბრწყინავდა. ამისთვისტყეა. გააბნედა ქარხნის შენობებს. კარგად მოჩანდა მთელი ეზო, იქეთ, მზემ—ჩამყდარი ტყის ქალაქი, შორს, პირიზონისტყენ გაქცეული ვაგონების წყვილი ჯაჭვი და ცისფერი ზოქები.

რა გამეფრთხალე იყო პირიზონისტყენ ეს ღერჯი ზოლი, როგორ ეძახდა ლიდას თავისკენ...

ლიდამ ახლა ტყის მხარეს გახედა. იქეთ ცა ჩამუტებულყო. დიდი შავი ღრუბელი ნელ-ნელა მოიწყვდა ქალაქისკენ...

უტე თავზე მძიმე წვეთი დაეცა. შუმღვდ მეორე კიდვე და კიდვე...

— წვიბო... როგორც იქნა!—ლიდამ თავი ასწია.

ზემოთ, ფანჯრის რაფაზე ქალიშვილი იდგა. ნიკაბი მკვეთრად წმანხული ჰქონდა. თავლისფერი თავლები დამცინავად უციმციმებდნენ. ფუჯუი პირდაპირ ლიდას თავზე გაეჩერებინა და საღებავის წვეთები ზედ ეცემოდნენ.

— ლენა!—შეყვარა მან, —ლენა, ევერ ხედავ ახალი თავშალი მესერება.

— სამუშაოზე ძველი უნდა იხმარო!—მიუგო ლენამ და ფუჯუი ჩარჩოს მოსწავა.

— გამიშვებ... სულ ახალთ-ახალი...—წუწუნებდა ლიდა და თავშალს წყენდა.

— მერე რა...—ისევე ზემოდან მიუგო ლენამ,—იყენე ჩამოვა და ახალ ჩამოვებებს, კიდვე უუეტესს. აი, მე უნდა ვეითხო, რომ მომტანა არავინა მესან.

«ავაია!»—მოაგინდა ლიდას, ასე ეძახდნენ სკოლაში ლენას ამხანაგები. «მართლაც ნამდვილი აყვია».—გაიფიქრა ლიდამ, ყუველთვის მწერის გეტყვის... და თანავ კოაკვემრის მფიგინია, უხასიათია ნამდვილად. თუმცა დიდხანს იყენენ მეგობრები და მერე როგორი!.. დაკარგეს ერთმანეთი, აღბათ. სამუდამოდ და ყველაფერი იფანეს გულისათვის მიხვდა. განა თვითონაც უნდად მეგობრისათვის წაერთმია შეყვარებულყო. ანუ უფიქრია, როგორდაც თავისთავად დარჩა ლენა განზე იყენე და ლიდა კი შეყვირნენ, შეყვირეს ერთმანეთი და... უცეე წელწელად გვიდა ქორწინებინეს. ეს გვიგო კი ევერ ამშვილდა, რა გულდრბო ყუფიდა!...

ლიდამ უხალხოდ განაგრძო ფუჯუს სმა. ხანგამოშვებით ჩერდებოდა. ამოიხიბებდა და ისევე ნელა მიყოცავდა ფუჯუი ჩარჩოზე. «მთლიან ამ ლაქების ამოყვანა, ანუ რაიმე მატქს ამისთვის... რა უღეროდ წავიდა ქალაქში საწყობის ვამეც.»

ტყუმიანდ მობტრის გრუხენი მოისმა. კაცულიად დატვრთული მანქანა ხტუნავ-ხტუნვით ამოდიოდა ორბო-ორბო გზაზე. უკან კლავკნით მოსდევდა შავი ბოლი. გორაკს შემოუარა და გაჩერდა.

«ლბა! ბენზინი მოიტანეს!»—გაეხანრდა ლიდას, მაკრამ სატყისთან საველევი რომ შეეცინე, შეერია და ციკად შებრუნდა, შურტყუქცული გრმობდა, როგორ გადმოვიდა საველევი მანქანიდან, როგორ ასწია თავი მაღლა და მიავრუნდა. ფუჯუი აუტყვებდა. კინადან ხელდან გაავრუნდა. საველევა მრგვალ ლიდაც ხელი დააქურა და მანქანა დააპიბინა.

ლიდას ეძახდა. ლიდა გაფიქრდა. მერე ყურებამდე გაწოლდა. აწერიალდა. ასე ეგინა, ეკვამ საშუმშის თავი დანებდა და უუერებენ მხოლოდ მას. ფანჯრებიან ჩამოხტა. საღებავიან ვედროზე დაიხარა და ჯობით დაუწყო მირევა.

«რა უნდა, მტყავი? ხომ იცის, გათხოვილი ვარს...»—ფიქრობდა. შენბანში რაღაც ბრახუნით დავარდა. ხმა განსკა ეყველა ოთახში და მერე საღვც, ცარიელი სართულბში ჩაეცა გუწუნდა. შორს მშენებლობის უფროსის ქსანის ოთახში შეძახილი გაისმა და იქეთ მხარეს ააკაკუნეს დურგლებმა ნახახები. კიბებზე ვიღაც ამიღობდა. ნელა უსტენდა... შემდეგ დურგული ამხარდა... მერე ხმაური სულ უფრო და უფრო ახლოვდებოდა და ბოლოს მძიმე ნახახები კარბთან შეჩერდა...

ლიდამ საღებავი კარბასთან. ხელბში შეიმშრალა.

— აი, სად ყუფილხარ, ხედავ, მოგაგინი!—ეს იყო საველევი!—გამარჯობა,—დაიგრიგინა მან.

ლიდას მისაქრდა რატომღაც ძალიან ვიწრო და პატარა ტენება ოთახი. შოშო მთავრდა საველევის ღერჯი თავლებს, რომლის სიღრმეში ეტეკა ნახერკულინი ინთობდნენ.

ლიდა დაიხან. დაკარგა ძალა. «ლამაზია და ძალიან მაყდური,»—ფიქრობდა იგი.

— რა მოგვიანდ არ ეკისამონება ჩემი მოსვლა?.. იქენე დაგავიწყდა, რომ გუშინ ჩემთან იყავი და მკიცნილი!—დამცინავად იკითხა საველევი.

— გაემიარჯოს!—ძლივს გასაკონად სთქვა ლიდამ და ფანჯრისაკენ დაიხია.

ათილედ დღის წინ კანტორაში შეხვდა იგი საველევის. რიგში შემთხვევით მის გვერდით მოხვდა. ელასარაკა. მერე შინ გააცილდა, შემდეგ ერთი-ორჯერ კიდვე შეხედნენ ერთმანეთს, რა თქმა უნდა, შემთხვევით. გუშინ კი, როცა ლიდა ძალიან მოწყენილი იყო და იგანზე ფიქრობდა, ტქანა სკვლავ საველევის შეხვდა. ჯერ კარგად ხანს იარეს ერთად. მერე საველევი კაცუმი დააბტყა. ლიდაც დაინამნდა მის დაკერებთ თხოვნას. გამომშვიდობებისას სახლის წინ ლამაზ მძღოლს ნება მისცა ეკონდა და:

* ეს მოთხრობა უქარიანელმა მწერალმა გ. ბირჩქვამს ხტეკიალურად ჩენი უქრანდახისთვის დაწერა.

მეზოი, თვითონაც აკაცა ბოლოს... კარგად არ ახსოვდა და არც იცოდა, როგორ მიხდა ეს იქნებ ლუდმა დაათრო და გააბრუნა თამბაქოს ბოლამ?

ღამე გაეღვირა. ძილი გაურთია. იტანჯებოდა. შიშმა შეიპყრო. ივანეს შიშმა, რომელიც აგერ იყო თვეა ბელაგორდში იყო კერსებზე წასული და ელექტრომავლის წყარასს სწავლობდა.

— კნინის მიღებები მაქვს, რაც საათისათვის... გასაფხვივია საველესსიანს იგი მიუხაზავდა ლიდას და მკაცრად ხელები მოკლდა.

— ქალაქის ბაღში ვეჩქემე, დიდ ხევიანთან. ვესმის? არ დაიგვიანო! — ბრძანებვის კითხლი დაატანა მან.

— არა... არ მინდა... არ მოვალ... ეს არ არის კარგი... — ნაწყვეტ-ნაწყვეტად სიტყვა ლიდამ და ნერწყვი გადუყვალა. — მე შეყვანიყვანი... მე ის მიყვარს...

საველესს თვალები დაუქოწოვდა. ორი ციმციმა სხვი ლიდას დეცა სახეზე.

— მერე რა... — დაბალი ხმით უთხრა მან. — მოთავსი შენ გსიაპოვნებდეს ჩემთან... ერთ-ორჯერ აკაცეებ და ქმისთვისაც უფრო სასურველი იქნები...

როცა საველესი იყო ასე ახლოს, სულ ახლოს, ელამბარაკებოდა და უფრო ახლოს, ლიდას წყურბრად ფაქირ არ შეეძლო.

იგი გაუჩრდა რცხვენობა, მაგრამ მხედდა, როგორ ეხვეოდა რაღაც ნეტარების ბურუსში. ასე იყო მამინაც, როცა ხუთსართულიანი სახლის ხარაბიზე აკოცდა. ასე უნაქანდებდა მუხებში და ესმობდა თავბრუ, როცა დამტყვევრისა და გახურებულ სახურავზე ვიხშივდელი მიმოდიოდა.

— მამ, შევთანხმდით! — საველესმა ლიდა მიიჩხა და აკაცა. — აი, ასე!

ლიდა ღიად გაოგნებული. ოთახში ხმაური შემოდიოდა. ლიდა კერვრ მიხედა საიდან მოდიოდა ეს ხმაური, კერ მიხედა, რომ ეს იყო მანქანის საავტორო და კანი მხამალა ექანდა საველესზე.

— აი, ასე! — გაიმეორა საველესმა და გაიცინა.

კარგში შემობრუნდა და ლიდას ხელი დაუქნია. ლიდა უპირობ მიტრებოდა კარგში, რომელიც შემოდიოდა ღუნა. საველესი განზე გადაცა. თავს უნაქანდა დაუთმო გზა. ღუნამ მის ცერად გახედა, მერე — ლიდას აღმოუჩინებლად სახეს. ჩაკიცინა. თავისდასერი თვალები ჩაუშქვდა. აველაფურს ეტყვის. — მყარად გაუტევა ლიდას. — რა თქმა უნდა. ეტყვის... კარგი შემთხვევა მოიხებოდა... ახლა კი გადამიზნის სამაგიროსო...

— საუბები მინდა, არ მეყო... თვეც ღუნამ უბრალოდ.

— იქ არის, წაიღე...

ღუნამ წელა გადაასხა საღებავი და გავიდა ოთახიდან. ლიდამ გადაწყვიტა. არ შეხვედროდა საველესს.

საღამოს ლიდა თავის ოთახში დიდახანს იჯდა მარტო. წინ ფიზიკის სახელმძღვანელო ეკლ. საღამოს სკოლაში გამოცხები ჰქონდა.

ეკლესი იქით ახალგაზრდა ქალის ლაბარაკი ისმობდა ხმაზე ტკობოდა, ბუნდობრი იყო. მამაკაცი რაღაცაზე იცინოდა. ბავშვს ეთამაშებოდა.

ეს ხარკი ომანიის ოჯახი იყო. ალბათ, ტელევიზორი უნდა ჩართონ... ლიდამ პირდაპირ ეკლესის შეხედა. იქ ივანეს სურათი გვიდა ახალგაზრდა მენამქანე ილიმებოდა. დილილი ჰქონდა ძალიან კეთილი და მართალი.

— რომ იყოველ, როგორი ცოლიც გყავს, მამინ ასე არ გაილიმებდი... უთხრა ლიდამ სურათს.

მერე სარკესთან მივიდა. თმა გაისწორა. სახეს ჩაკვირდა. აამბობენ, რომ ვარ ლამაზი... მაგრამ რა იყინა, როგორი ტერატი ვარ, როგორი სუსტი... სინანულით ფიქრობდა იგი და ათვალავებდა თვალებს, ცხინის... — რას სულელობ, შე. უხედავრო. — უთხრა ბოლოს საკუთარ თავს. — ვანა არ იცი, რომ ივანეზე უკეთესი შენთვის არავინ იქნება ამოგინად?

ტუჩები დაღვრიცა. ტირილი ეკლესი მოაწევა.

— აველაფურს გაეაგებინებ, მიყვარ... მიყვარ ნუ დამტკობებს ასე დიდხანს მარტო... — ლიდამ რვეულს ფურცელი ამოგლეჯა და მსხვილი დაქანებული ხელით დაწერა «ჩემი მჭირვანსო...» მერე დაუმტაცა: «ყო-დაწერილი...» დიდხანს წერდა. წერდა, რომ იყო ძალიან ცუდად. რომ შეუწუხა საშუაოზე სიცხემ, რომ ღუნა ისევ უჯავრდებდა რა თქმა უნდა. ისევ ივანეს გამო... რომ მას მეტი არ შეუძლია უმისოდ გადაე-

ბა, თუნდაც ერთი დღე, რომ ორი თვე დიდი დრო არის, რომ ის ტყვედობა ღუნამ, ძალიან მოეწონა... — მერე ფრხიხიდა დაეცა. საველესე არ ტყვედობდა სერება. დაე, თვითონ მიხედა, რაც მომივიდა! — დაასკნა.

ზარათი მზად იყო, მაგრამ ანან არ უშველა. უფრო დიდი სვედა შემოაწევა ტუცს. პირველად იხანა, რომ არ ჰყავდა ნამდვილი მეგობარი, რომ მის გვერდით არ იყო ღუნა. რომელსაც ყოველთვის ესმობდა მისი და შევიდა.

წინეი განზე გადადო. «წაიღე და საველესს ეუთხრა, რომ თავი დამანებოს! — გაიფიქრა მან. — ნამდვილად სჯობს... ვეტყვი მხოლოდ, ვეტყვი და უნაქან გამოვიტყვი. ასე სჯობს...» გადაწყვიტა. ხელი დაეკლა ჩინოს და ოთახიდან გაეპარა.

ქალაქის ბაღში არავინ იყო. ამინდი იცვლებოდა. ქროდა ქარი და წეწედა ტირიფის ჩამოხლიდ რტოებს.

ლიდა საათს შეხედა. რეს აკლდა ათი წუთი.

სულ დანადა იყო დრუბლები ივე ახლო ტორტმანება ქუბილი დაწინდა ჰაერში ქიროდა ბაღახის, მტვირისა და წყლის სუნე დატრო-ალა. მყვრობის ჩიტები ატყვს ცვილ-ხივილი.

არავინ მოდიოდა. აუნდა წაიღე — იფიქრა ლიდამ. — ახლა დაუშვებს ნამდვილად... უნდა წაიღე... მაგრამ ადვილიდან არ იძროდა. მკაცრად უფერებდა დრუბლებს, თითქოს მათ გადანტანს ღამზობა თვალზე.

ვილაც შედდა მის გვერდით. მიმედ სურთქავა.

ლიდა შებრუნდა და გაზრა.

ღუნა იყო. მზარებ ქოლვა გადაედო, ილიაში წივინი ჰქონდა გაჩრილი. თავისფერი თვალებში იყო დაცინა.

— სირინოზ?... ახლა წვიმა მოვა... სამკითხველომ გაგობოლი... დაგინახე გამოვიგინე, ვიფიქრე ვინ არის ეს გამოჩანული ქალბატონი მეტი... უბრალოდ თვეც მან.

— ღიახ, ცვიროზო... ცივად მივიკო ლიდამ. მას უკვე ევეო არ ეთარებოდა, რომ ღუნამ იცოდა, რატომ იყო იგი აქ...

— მუ ასე ვიფიქრე, რატომ ხარ მარტო? წაშობი, სამკითხველო ატევა, ამ ხევიანს იქით... მე შენთან ვიყავი... მოხიბოს წაივლია...

ლიდა დატყვიდა.

— რატომ დატყვიდი ასე მოულოდნელად?

— აი... ღუნამ გახანა პატარა შეგვრა... მოგწონს ფერი?

ლიდა კერ მიხედა, რატომ შეატყა ღუნამ ხელში ღამზო ცივფერი თვალები.

ბიონერხელმძღვანელი

დაიგრავებია რამდენიმე წვეთი დასკდა ასფალტს, მერე მხოლოდ წვეთა გოგონები გაიტყვნენ. ძლივს მაღაზრის სამკიბოხვედლომდე დაუშვა კოკისპირულად ისინი აივანზე ისტანდენ უცხო ადამიანებს შორის. ქარს მათკენ მოქონდა წყლის მსებუქი მტვერი. ლიბამ წაიკრა ახალი თავ-შალი იგი ილიბუმოდა თავს მწვიდად გრინობდა. მის ბგერაში თუო ლენა, რომელიც ფიზიკის სახელმძღვანელის ვურცლავდა.

— გაიმორჩილეს... მთერთმეტეტ... მეოთხმეტეტ... მოდი, თავიდან დაიწყოთ...—სთხოვა მან.

შინ რომ დაბრუნდნენ, ლენა კიდევ ერთი საათი დარჩა მასთან. ლიბამ შეამჩნია როგორ შეზება ლენამ ივანეს სურათს: ახალბა კიდევ უკვარს.—გაიფიქრა მან.—რა კარგი გოგოა ლენა...

როცა ლენა გააკილა ტრამეის გაჩერებამდე, უკვე გვიანი იყო. შინ რომ დაბრუნდა, დიდხანს არ დაწყოლა. კარადიდან პატარა ყუთი გამოიღო, გახსნა და ფრთხილად ამოიღო ქაღალდების შეკრა. ეს იყო ძველი პარათები, ყველა გადაფურცლდა. შემდეგ ორი ფოტო ამოიღო, ერთზე ახალგაზრდა ქალი და ტრტველი გოგონა იყო გამოსახული, მეორეზე—ახალგაზრდა კაცი, სამხედრო ტანსაცმელი. ორივე მამის ამხანაგებმა გამოუგზავნეს ფრონტთან, მისი დღეულების შემდეგ.

ორი ცრემლი დაეცა სურათს. მერე ლიბამ ყველაფერი ისევ ყუთში ჩააწყო. ეს ყუთი მისთვის ყველაფერზე ძვირფასი იყო. დახვრა. მერე ისევ გახსნა. ლენას მოტანილი თავშალი ნულა დაეცემა და იქ ჩაღო. ყუთი კარადამო შეინახა და დაწვა.

თარგმანი მ. თაყვაიძისა

მანქანამ სვლას უკლო და სოფლის შუაგულში შეჩერდა.

— ესეც სოფელი ბაღიჭა, ჩაილაპარაკა მძღოლმა.

— სკოლა, შვილო, აი იმ მაღლობზე. იქ ახლა არაკინი ექნება. ამაღამ ჩემთან წამოიღე, —სთხოვა მოხუცმა ქალმა ქალიშვილს.

ცა იყო უღრუბლო. ვარსკვლავებით მოჭებდლი. ნიაკი მიძინებუდიყო, მაგრამ გრილოდა.

— დაიღლებოდი, შვილო. დაისვენე. —გაეხმინა დეიდა სოფიო სტუმარს, როცა სახლში შევიდნენ.

ძლივს გათინდა. დილით ადრე წავიდა სკოლაში.

— მე რუსული ენის მასწავლებლად გამომგზავნეს. —უთხრა შესვლისას დირექტორს.

მეორე დღეს კი პირველი გაკვეთილი ჩაატარა.

გადაწყვიტა ისე ემუშავდა, რომ სოფლის გული მოეგო. იყო დღეები, როდესაც სკეროდა წარმატების.

მაგრამ როცა გაუჭირდებოდა. გაქცევს ფიქრებში.

ერთხელ გაკვეთილზე ბიონერთა ბანაკი «არტეკი» ახსენა.

— სად არის ეს ბანაკი? ვეიამბეთ, როგორ რახის სენებენ იქ ბიონერები, —სთხოვეს ბავშვებმა.

მერე პაკლიე მორზოვზე აამბოხინეს.

მაგრამ მესამედ უკვე მარცხი განიცადა. ბავშვების შეკითხვაზე—როდის შეიქმნა ბიონერთა ორგანიზაცია—მან ზუსტი პასუხი ვერ გასცა. ლამარამ გადაიკითხა ლიტერატურა, სადაც ბიონერებზე ეწერა, ბევრი რამ ისწავლა ახალი, რასაც ადრე ყურადღებას არ აქცევდა.

— ლამარა დანიშნეთ ბიონერხელმძღვანელად, სულ ბიონერებთან ტრიალებს, ბავშვებსაც ძალიან უყვართ, —სთხოვეს დირექტორის მასწავლებლებმა.

— მეც ამას ვფიქრობდი. —დეათანხმა დირექტორი და იმ დღიდან ლამარას ახალი საქმე გაურჩდა...

— ზეგ, გაკვეთილების შემდეგ, რაზმის შეკრება გქენებათ, —გააფრთხილა ხელმძღვანელმა. მეექვსეკლასელები.

—გამოფენა და ფოტოალბომი დამზადეთ შეკრებისათვის «ფისწავლით და ვიშრომით ილიჩისებურად». აღზომისათვის ეს ფოტოსურათი გამოგადგებათ, ამ წიგნებიდან კი ამოიწერეთ როგორ სწავლობდა პატარა ვალონია.

ბიჭებმა ერთმანეთს გადახედეს.

— ნუ გეშინიათ, მე მოგეხმარებოთ. —გაამხნევა ხელმძღვანელმა.

— არა, კი არ გვეშინია, მაგრამ საქმე იმაშია, რომ ჩვენ არ ვსწავლობთ ილიჩისებურად...

შეკრება ხალისიანად ჩატარდა. ლამარა დარწმუნდა, რომ მთავარი ის კი არ არის, ნაკლებ მითითო, მთავარია ბავშვებს ასწავლო გზა, როგორ გამოასწორონ ეს ნაკლი.

და კლასში ორიანების რიცხვმა იკლო. ხელმძღვანელი წარმატებამ გაახალისა...

— რაც გაზაფხულდა, ბიჭები გაზარდაცდნენ, ბურთის თამაშს გადაწყვენ, — საყვედურობდნენ მეშვიდე კლასის მასწავლებლები.

«უსაქმოდ არიან,» — გაიფიქრა ხელმძღვანელმა და რაზმის საბჭოს შეკრებას დაესწრო, სადაც სამუშაო გეგმას ადგენდნენ. — რაზმის შეკრებაზე სოფლის მეურნეობის მოწინავენი მოვიწვიოთ, — ურჩია ბავშვებს.

მოწინავე კოლმეურნეებმა პიონერებს უამებს თავიანთ შრომაზე, შეკრების დასასრულს სტუმრები პიონერებს შეპირდნენ, მერხებს ჩვენს სახელოსნოში შეგიკეთებთ. ბავშვებმა დახმარება შესთავაზეს.

ბურთის თამაშს კი უკლეს.

ერთ დღეს სკოლიდან შინ ბრუნდებოდა ლამარა. გზაში გიგლას დედა შეხვდა: თქვენიან სათხოვნელად მოვდიოდი, ჩემმა ბიჭმა სწავლაზე გული აიყარა და შინაც აღარ მებმარება, ბოსტანი გაუმარგლავეი მაქვს, იქნებ თქვენ ჩააგონოთ რამეო.

პიონერხელმძღვანელად, პირველად თვითონაც აქ მოვიდა დედაენით ხელში.

დიდი ხანი არ არის, რაც ლამარა ამ სკოლაშია, მაგრამ რამდენი სანტერესო ღონისძიება ჩატარდა უკვე. არასოდეს დაავიწყდებათ პატარებს საზეიმოდ მორთულ დარბაზში პიონერთა რიგებში რომ მიიღეს, რაზმისა და რაზმეულის შეკრებები, ჩვენი საყვარელი კომპოზიტორები, გაზაფხულის ტრადიციული ზეიმი, ყვავილთა დღესასწაული და ვინ მოსთვლის კიდევ რა!

პიონერთა ოთახი ხომ ბავშვების საყვარელი ადგილია, ნათელ და ფართო ოთახში ყველაფერი ფაქიზი გემოვნებით არის გაფორმებული. კარადებში ბავშვთა ნამუშევრებია, კედლებს შინაარსიანი გაზეთები ამშვენებს.

— პატივცემული ხელმძღვანელო, კედლის გაზეთისთვის წერილი მოვიტანე.

— მანანა, გამარჯობა, — შეახსენა ხელმძღვანელმა მანანა მიხვდა შეცდომას.

— ხელმძღვანელო, კვირას ვის წაიყვანთ ლაშქრობაზე? — ყვირის სახეუწითლებული გოგი.

— ვინც ღირსია, — დინჯად პასუხობს ხელმძღვანელი და გოგიც ტონს უწევს.

მეორე დღეს ლამარამ თავისთან დაიბარა გიგლა და სთხოვა ბოსტნის გამარგლაში მოხმარებოდა, მასთან კი მისი რაზმის წევრები გაგზავნა.

შემდეგ გიგლამ ყველაფერი გაიგო და დაირცხინა, დედამისს კი საყვედური აღარ დასცდენია.

ლამაზი ზღაპარივით აკონდლება ლამარა კვინიკაქეს სოფლის სკოლაში გატარებული წლები.

ახლა თბილისის მე-4 საშუალო სკოლაში მუშაობს

ჩემი და შეუმჩნეველია ლამარა. გარეგნობით მოზარდს ჰგავს, მომცრო ტანისაა, ჯერ კიდევ მოსწავლის ფეხსაცმელი აცვია, თმაც უზრალოდ აქვს გადავარცხნილი. შავი, სანდომიანი თვალები აქვს. საუბრობს ძალიან სასიამოვნოდ. აუჩქარებლად. არ მოწყინდება პიონერებზე ლამარაკი, ყველაფერზე დაკვირვებით გაიმობთ, მომავლის გეგმებს გადავაგოებით, რამდენი რამა აქვს გასაკეთებელი...

„რუსპირელი ვარსკვლავები“

ფოტო ი. ტარისი

კახეთში ყველად, და რა თქმა უნდა, რუსი-პირშიც, ამაყობენ გენახით. აქ კუბარითი შავი ღვინო იცის.

ზოგი იმასაც ფიქრობს, რომ თუ „რუსიპირის“ სახელწოდების ღვინოს გამოუშვებენ, „ქინძმარა-ულზე და წინადალზე ნაკლები არ იქნება. მაგრამ ფაქტი ის არის, რომ ახლა ყველა რუსი-პირის ფერხზე და რვა ყოჩად მწველავზე ლაპარაკობს.

ერთ ღღეს კოლმურენობის თავმჯდომარეს-თან, ს. ძამუკაშვილთან შევიდნენ ქალები და მოითხოვეს მამაკაცების მავფრად ფერხში ისი-ნი დეფაეთი სამუშაოდ, პირობით მანაც. ძამუ-კაშვილმა არ იცოდა რა ექნა. დათანხმებოდა? კახელი ქალები ფერხში არ შემუშადნენ სა-ერთოდ... უარის თქმა ადვილი იყო, მაგრამ ქა-ლები გაუტეხელი აღმოჩნდნენ... რაიოდელ წულის წინ ისინი ქლებორიდან ჩამოვიდნენ... მათთვის ქიტკირის საბუღო ააშენეს სოფლის განაპირის და იქ დასახლეს... ფერხის საქმე ცუდად იყო-დნენ ქლებორილებმა... მინდვრის სამუშაოებს ას-რულდნენ ძირითადად, შერე ქ ფერხში მო-ითხოვეს გამგება—მოათი საქონლის ქალები უვლიანო. ძამუკაშვილი დათანხმდა.

მოთავარი წინ იყო. ფერხში მომუშავე კაცები ასე ავიგდელ არ დაუთმობდნენ. მოატყუეს— პრეტენციზე არიან და ცოტახანს იმუშავებენო. სხვა გზა არ ჰქონდათ მათაც, დატოვეს ფერხი. ბერე ჯი იმით იქ მოსახორბუღელი პირი აღარ ჰქონდათ, ისეთი აზრები დატოვალა ფერხში.

სულ რვა ქალი გავიდა სამუშაოდ. შვიდი ახალგაზრდა: ღარსისა და ღღა ბურდულები, ანისო და ნინა კობაიჭიერი, თამარი ყველაიძე ზინა ბუბუხი, მარო ზაქაიძე და 64 წლის ნატო ბურდუელი ქალიშვილები ნატო ბაბის იმედი უფრო ჰქონდათ, მის კალთის მოფარებას ფოტოგან... მაგრამ აღარ დასჭირდათ... ყვე-ლაზე გამოუცდელმა 18 წლის ღარსის ბურ-დულმავე კი კარგად მოიხატა თავი გაერთვა საქონისათვის.

სომედელები კი იყო. სოფელს მოვიღებელი იყვნენ, იქვე უნდა დაეჭიანა, ფერხის გერდითი გამოწოდოლ ნიანში, რადგან საქონელს ყოველ

წუთში უნდოდა მიხედვა. იქით ტყეები იწყებო-და... ქალები იყვნენ მანაც... ოთხი მწვემსი და-უტოვეს ფერხს, ოთხი მწვემსი და ავზე ვეი ძალებში...

ბერე ძროხებს ვერ ეწეოდნენ კარგახანს... ადაპინაზე მწელი გასაცნობა თურმე პირუტყ-ვი და არც მათი შეტყევა აუფილა ადვილი. სახელები ათასნაირია: ღამაზა, ქალია, მისია, ვარსკვლავა, ნინა, კრელა, ყორანა, ჩიტა, ცან-ცარა... ათასნაირია მათი ზნეც, მაგრამ ყველას მოფერება უფვარს და რიყა დაუყვებენ, შორ-ჩილი და დამუშოლი ხვებიან. უფრო ბევრსაც სტამენ მამინ და უფრო მეტ რძესაც იძლევიან... ღარსის ბურდულს ერთი ძროხა ჰყავს— ფა-ველა. ღარსისაც არ იყარებს, თუ არ იმდრია, ისიც მოიღებებს ყელს და მდერის ხან სააღერსის, ხან წვეცლასაც მიაყოლებს გაბ-რანებული. ფაველა ყველაფერს ღლილი სიამო-ნებით იღებს და ნებსს რთავს მოწყვლიონ. ფა-ველა უფვარი, დაცხენით მფუსკალურსი ეძახი-ან. მარო ზაქაიძის მძახუცესს კი ვერაიენ გუ-ებია.

— ოჰ, ბაბუცო!...— არ ამთავრებენ და ხელს ჩაიწყენენ. ბაბუცა ნებიერი ქალიეთიანა. თუ და-წყება, სანამ თეთონ არ ინებებს, არ ადგება. არა, აყენება შეიძლება, მაგრამ არ მოიწყვლები-ჯერ ცის წყარო არ არის შერწყული, რომ რვა ქალი ვერზე დგას. წვეცლად ირყავი, ღი-ლას და საღიბის... აშქვანენ ოთხეუნი: დილით— თოვს, ბერე—სილისს, ღმობინებულ საცვეს და სადამითი— ისევ თივს. მარლის ბაგაში უჭირან, როცა მოუნდებთ, მოლოკავენ... წყალს აფერხარწყულებიდან ცვაბენ, დააქტერენ დერუნებს და ამოღის წყაი... ნაკელი სასაერო გზით გააკეთ... ოლოდ საცვეის შემოზოდან არა ავტომატიზირებულნი. უღირებენ შემო-აქეთ სილისს... სასილისე ორში კი საკამოდ და-მორგებულა ფერხს... გზაც ტალახებუღია და ფეხი ევლბათა ყველაფერ ამის მოვკარებებს წყალს ამიჭებენ...

ფერხში არარეგულბრივი სისუფთავეა, დაბ-და ნახერხს კრანა. საქონელს მანენ ზნობია, განსაყურობები ცურის მხარეს.

ფერხს ერთი თოხი აქვს მოშენებული მწვე-ლავებისათვის. აქ რვა საწოლი დგას და მა-გიდა გრძელი სკამებით... აქით რაილი, ტელე-ფონი... მაგიდაზე ტურნალებია.

შარშან მის ვერმამ სახელწოდების 154 256 ლტერი რამ მისცა... წელს, აღბათ, ორჯერ მეტი იქნება მარტის ანგარიზით 60 ათას ლტერიანა მოწვეული. შარშან ყველას ღარსის ბურდულ-მა და თამარი ყველაიძემ აჯობეს, წელს ჯერ-ჯერობით ანიკო კობაიჭი წინ, მგებრამ ადრე-დადსვენებს გამოტანა.

ფერხის მოშორებით სახობრვა ხობებს მწვე-ლები უვლიან. ყველას ჰყავს თავისი საყვარელი ზოროლა, ნინა, შვინდა... ქედზე ხელს მოუთა-თუნებენ და ისინიც შეხედავენ ქლივისფერი თვალებითი წყნარად, სვლდ დორუნს ხელზე აუს-ვაშენ.

„რუსიპირელი ვარსკვლავები“— ასე უწოდეს მათ, აქა-იქ ლექსებშიც ადამიღერეს მათზე... წე-როლებიც მოსლით...

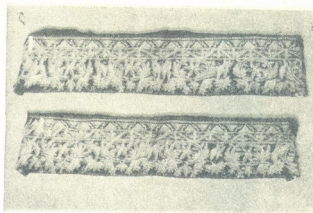
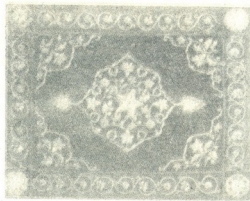
არც თავმჯდომლები ძალიან. იციან, რომ ბერე და კარგ საკმეს აკეთებენ, რომ ოქროსფერი შემოვლბათ დადგება კახეთში, ბუღლები და ტყვეები აიჭებენ და ჭირწლები განაღდ-ვა, რომ ჯვანი შემოვლბათ მოგა და ბერე ზამ-თარი, კახელი კოლმურენ თავის ნაკავარზე ღღინს განახლებს, მათი შრომა კი არ თავე-ბა...

მოთავალი მათი ფერხს გაიხრდება, აღბათ ახალი მწველბობის მიემატებათ... ჯერ კი რვა-ნი არიან, რვა რუსიპირელი ვარსკვლავი...

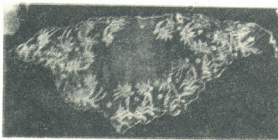
სწავლებლს სხვებისგან, ეკიბრებთან სხვა კოლმურენობების ფერხებს, ეკიბრებთან ერთ-მანეთს, რომ საქმე უფრო კარგად იყოს, და-ნაბარები შესარდონ, რომ შარშანდელზე მე-ტი გააკეთონ წელს, წლევანდელზე მეტი— გაი-სალ.

სისხანა შოკოქოლიანი

ჩვენი სწავლის

წილი ქვეყანაში

ამ რამდენიმე წინს წინათ ხანგრძლივი და მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა ძველი ქართული ხელოვნების შესანიშნავი მცოდნე ქართული ხელსაქმის რესტავრატორი ანასტასია დავითის ასული ჯანდიერი. იგი დაიბადა 1888 წელს ტ. თბილისში. საშუალო განათლება მიიღო წმ. ნინოს სასწავლებელში, რომელიც 1904 წელს დაამთავრა. შემდეგ სწავლა განაგრძო სამხატვრო სასწავლებელში ქანდაკების განყოფილებაზე ანასტასია დავითის ასულს ბავშვობიდანვე ძალიან უყვარდა ხელსაქმე. იგი ადრე დაეუფლა ქართული ხელსაქმის საიდუმლოებას. 1927 წელს ა. ჯანდიერი მიიწვიეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნების კაბინეტში ძველი ქართული ხელსაქმის ნიმუშების რესტავრატორად. შემდეგ კი საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმში ამავე თანამდებობაზე.

ქართული კულტურის საგანძურის ძეგლთა აღდგენა, საუკუნეთა მანძილზე ფერადასულ ქსოვილთა, ნაქარგთა განახლება იყო დიდი, საპატიო საქმე ამოთა ვითარებაში დაწინაურებული ოღარები, დირგები, სუფრები, მანდილები, ლეჩანები სიყვარული შესრულებული ძველი ქართული ქაღალბის მიერ, მიუღლებოდა. პირვეანდელ სახეს იღებდა ანასტასიას თავდაუწვევული შრომის წყალობით.

ერთხელ ბათუმის რევოლუციის მუზეუმშიდან მას მოტანეს ნაფლეთებად ქმნილი დროშა, ბათუმის მუზეუმა აღამაჰ. გავიდა ხან-დროშა აღადგინა ანასტასიამ და ვერაყინ ვერ ამჩნევდა სად თავდებოდა ძველი და სად იწებოდა ახალი ქსოვილი ძველად, აღმათ, ასე აღამაჰის უწლებდნენ ჯადოქარს.

შეღების კაბინეტი დაარსდა. ანასტასია სათავეში ჩაუდგა ქართულ ხალხურ მხატვრულ თეთიმოქმედებას.

ამ კაბინეტის თაოსნობით 1937 წელს მოეწყო საქართველოს ხალხური შემოქმედების პირველი რესპუბლიკური გამოფენა. გამოფენაზე ერთერთი წამყვანი სახეობა ხელსაქმე— მხატვრული ნაქარგობა და ქსოვა იყო. აქ წარმოდგენილ საუკეთესო ნამუშევართა შორის გამოირჩეოდა ანასტასია ჯანდიერის მიერ დიდი გემოვნებით შესრულებული ქართული ხალათი. ოსტატის კარგად ჰქონდა შერჩეული მდიდარი ქართული ორნამენტის სახეები, მისთვის დაამახასიათებელი კოლორიტი—ნახა, მჭრქალი ფერები.

ანასტასია მრავალმხრივი შემოქმედი იყო. მან მონაწილეობა მიიღო პარიზში მოწყობილ საერთაშორისო გამოფენაზე. პრემია კარგი შეფასება მისცა მის ნამუშევრებს. 1941 წელს მოეწყო საქართველოს ხალხური შემოქმედების II რესპუბლიკური გამოფენა. განსაკუთრებული ყურადღება მიიპყრო კრემასტინის სუფრამ, რომელიც ოქროსკქვითი, ვერცხლის მკედლით და სხვადასხვა ფერის აბრეშუმის ძაფებით იყო ნაქარგი.

ანასტასიამ მონაწილეობა მიიღო 1940 წ. მოწყობილ საქავშირო გამოფენაზე—გ. ი. ლენინი და ი. ბ. სტალინი ხალხურ სახიფო ხელოვნებაში.

1937 წლის I რესპუბლიკური გამოფენის შემდეგ დაისახა ახალი ღონისძიებანი ქართული ხალხური სახიფო ხელოვნების შემდგომი განვითარებისათვის დროთა განმავლობაში ზოგიერთ დეკარგულ სახეობათა აღდგენის მიზნით. ქართული სახიფო ხელოვნების ოს-

ტატები გაერთიანდნენ საქართველოს ხალხური შემოქმედების ცენტრალურ სახისსა და არსებულ ექსპერიმენტულ სამხატვრო სახელსნოებში, რომლებიც შემდეგ გადაკეთდა ქართული სახიფო ხელოვნების სასწავლო კომბინატად. აქ გამოცდილი ოსტატები ცალკეული დარგების მიხედვით ამზადდნენ მომავალ ოსტატებს.

ქარგულობის სამჭრო ჩაბარეს ანასტასიას. მან ხელსაქმის ოსტატთა მთელი თაობა გამოზარდა, რომლებიც სიყვარულით აგრძელებენ ანასტასიას საყვარელ საქმეს.

ანასტასიას კალამს ეკუთვნის საინტერესო შრომა «ძველი ქართული ნაქარგობის ტექნიკის შესახებ».

უამრავი მასალის დაგროვებამ შესაძლებლობა მისცა ანასტასიას შეეცნა ქართული ნაქარგობის ნიმუშები—ალბომი.

სამწებროდ, ეს შრომები დღემდის გამოქვეყნებელია, რა თქმა უნდა, ისინი დიდ დამხარებას გაუწევდნენ ქართული ხელსაქმის მოყვარულთ.

იკინე უზნაძე

შესანიშნავი სახელოვანი

სახელოვანი მუსიკალური კულტურის გამოჩენილი მოღვაწის მარიამ იუდინის სახელი მჭიდროდაა დაკავშირებული ქართულ მუსიკალურ კულტურასთან.

მარიამ იუდინას სახელოვანი მუსიკალური კრიტიკა ახასიათებს, როგორც დიდ მუსიკოსს, დაუმრეტელი სამუსეროლოზო მონაცემებითა და განსაზღვრული ტექნიკური შესაძლებლობით დაჯილდოებულს. ეს შესანიშნავი ბავშვები ქალი პირველად 1931 წელს ეწვია თბილისს. მის გამოსვლამ უდიდესი ინტერესით შეხვდა ჩვენი საზოგადოებრივობა. როგორც კლასიკოსმა, ასევე რომანტიკოსმა ნაწარმოებების უზალადი შემსრულებელი, საოცარი ემოციონალიზმით და განცდის სიღრმით იტყვიდა მსმენელს.

ჯერ კიდევ საქართველოში ჩამოსვლამდე მ. იუდინა ახლს იყენებდა ქართულ მუსიკისებს. სტალინური პრემიის დაურეგულირებელი კომპოზიტორი ანდრია ბალანჩაიძე და რესპუბლიკის დამაარსებელი არტისტი, თბილისის კონსერვატორიის დირექტორი გაიანე მაჭუტაძე იუდინასთან წყვეტილიდენ ლენინგრადის კონსერვატორიის საფორტეპიანო ფაკულტეტზე. ა. ბალანჩაიძე იუდინას: «იუდინას მადლობა მუსიკალურმა კულტურამ მეტად სასარგებლო შევადგინა მოხდა ჩემზე, ჩემი შემოქმედების ფორმირების პერიოდში განსაკუთრებულ ატაქცებამ იწყებდა ჩემში იუდინას მიერ შესრულებული ბახის ნაწარმოებები».

წრფელი მადლობის გრძობით იხსენებს მას გაიანე მაჭუტაძეც. დაუკუყვარია იუდინას თანამშრომლობა საქართველოს სიმფონიური ორკესტრის ხელმძღვანელმა დირიჟორ ჯვენი მიქელაძეთან, რომლის ხელმძღვანელობით იუდინამ შესრულა მიცარტის, ბეთჰოვენის, შუმანის, ჩაიკოვსკისა და პროკოფიევის მრავალი საფორტეპიანო კონცერტი.

გ. სარაჯიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მოწვევით იუდინა ერთხანს დარჩა თბილისში და საუფუძლო მიუხედავად თბილისის კონსერვატორიის ასპირანტურის დაარსების. მისი მოწვევები იცვნენ: ვინაა შოკაშვილი ამგვარი კონსერვატორიის საფორტეპიანო ფაკულტეტის დეკანი, კონსერვატორიის დირექტორი ი. ჩარტიშვილი, დ. მაშინიშვილი, დირექტორი გ. მანუჩაძე, მ. ბახტაძე—საქართველოში ფაკულტეტის ყოფილი დეკანი და სხვები.

თბილისში ყოფნისას მ. იუდინამ პედაგოგიკისათვის ჩაატარა მრავალი და გაკეთილი და თემატური კონცერტები, რომელთა შორის განსაკუთრებით აღსანიშნავია ბახის ნაწარმოებებისაგანი მიძღვნილი კონცერტი.

მარიამ იუდინამ უდავოდ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ჩვენი საშერსრულოლი-მუსიკალური კულტურის განვითარების საქმეში.

უკველი ადამიანის ცხოვრებაში არის მოვლენები, რომლებსაც ვერაფრის აკლებს წლები, პირიქით: დროთა განმავლობაში ისინი იტენენ განსაკუთრებულ მნიშვნელობას, სიმკეთრეს და სამუდამოდ რჩებიან მესსერებაში.

ნინო ბენიძე თავის ცხოვრებაში ასეთ მოვლენად თვლის ამ დღეს, როცა კომკავშირული საგზური თელში ქართული მუსიკისა და ქალიწილების ჯგუფთან ერთად გაემგზავრა უკრაინაში, ქალად ნიკოპოლიში, იქ უნდა დაუვლდებოდა მეტალურგიის პროფესიას.

მეტალურგი... ამაყად ეღერს ეს სიტყვა ახლა. იყო მეტალურგი. ეს ნიშნავს იყო ძლიერი, გამბედავი, გამბანი ადამიანი, ეს ნიშნავს კარგად იყოფი ფიზიკა, ქიმიკა, თბოტექნიკა და კიდევ ბევრი რამ.

მაგრამ სად იყო დიდი ოქტომბრის სოციალისტურ რევოლუციამდე ქალი მეტალურგი. რა მეტალურგებზე შეიძლება ლაპარაკი მაშინ, როცა 1827 წლის მონაცემებით რუსეთში იყო მხოლოდ... ოთხი ინჟინერი ქალი.

სულ სხვადა ახლა. მარტო სტალინის სახელობის ამერკავკასიის მეტალურგიული ქარხანაში მუშაობს 5 ათასზე მეტი ქალი—მეტალურგი. აქედან 400 ინჟინერია, ასობით—ტექნოლოგი. მათ შორისაა ნინო ბენიძე.

1951 წელს წავიდა ნინო ნიკოპოლი. რუსული სუსტად იყო და დასასკერვებია, სწავლა უქრადია. მაგრამ ცოდნის წურვინილი, მტკიცე ნებისყოფამ თავისი გაიტანა: ერთი დღეც კარ იყო დასული და ნინო უკვე დაამუკიდებლად მუშაობდა, ერთი წლის შემდეგ კი ბრწყინვალედ ჩაატარა გამოცემები და მიიღო მეტეკი თანაგრის ოპერატორის უწყება.

ეს იყო შეუპოვარი სწავლის, დაუცხოოზელი ცნებების შედეგი. და აი, ამერკავკასიის მეტალურგიული ქარხანაში მიღსაგლმაში საამქროს ექსპლუატორი დაწყების პირველი დირექტორი დგას ნინო საკდინ დგანთან და შრომის.

მიღსაგლმაში საამქრო ქარხანა-გინატრის ძირითადია საამქრო, აქ იბადა მიწერი, რომლებიც ფართოდაა გამოყენებული ჩვენი ქვეყნის სოციალისტური მშენებლობის თითქმის ყველა დარგში.

დგას ნინო ბუღტანს, მარიამს მას და ყველა ცვლამით ხაზზე მეტ გადატანას ასწრებს. მისი ხულები ყოველთვის ერთნაირად დაკავებული ბურტყელები. ფეხები—უკლებიდან და უშველებლი დგანი ემოჩიონდება მის ნიშნას.

— ცვილილბო ისე გავანაწილი ჩემი შრომა, რომ არ იყოს არცერთი ხელმძღვანელი მომარაბა... ვეუბნებდა ნინო, — და აი, ამიტომ ხდება, რომ ჩრებე ძვირფასი მუშები. რომლებსაცავე მეტადე შევადგინე უმუშები. ეს უზნალო არითხებდა: თუ მე შენებდა უწით, თუ ეს უწით ქენება ჩვენი საამქროს შიგით, მესამე ოპერატორსაც, ეს იმას ნიშნავს, რომ ცვლის ბოლოს განჩნდება ხუთი, ათი და შეიძლება თხუთმეტი უწითიც, ეს ნიშნავს იმას, რომ ქვეყანა თვის ბოლოს მიიღებს ასი და ათასი ტონითი მიღს შეტევაში.

დაიხ, ნინო მიღანად ამხარის საყვარელ საქმეს რუსეთსა და უკრაინაში მიღებულ ცოდნას. მიღწეულით არ გამოყოფილდა და ყოველ-დღივლად იბრუნებდა ოსტატობას. ახლა მას უკვე აქვს უმაღლესი, მეათე თანრიგი.

თვითონ არ იხსენებს, მაგრამ არც სხვას ტოვებს უყურადღებოდ—საომრებოთი უზნაობის თავის გამოკიდების ქარხანაში შეგვიძლია გაიკეთოს ნინო ბენიძე პარტიული რვა ოპერატორი. ისინი ახლა სრულიად გამოკიდებლად მუშაობენ. ამავე საამქროში მუშაობს ოპერატორი მაცვლა კვიციანი. ნინოსთან ერთად ისიც იყო ნიკოპოლი 1951 წელს, მანაც შესწავლა მეტალურგიის პროფესია, დაბარჩულა და მუშაობა დაიწყო შოკაშვილის მეტალურგიული ქარხანაში, მერე ყოველი ცვლის შემდეგ აღინიშნავს მისი ბრწყინვალე შედეგები. მის სურათს ხომ ყველგვის ამწევეს ქარხნის საამქრო დგავს.

სტალინის სახელობის ამერკავკასიის მეტალურგიული ქარხანაში ბევრ სხვა მოწინავე ქალსაც დაიხსენებენ. ოპერატორი ცილა მაღარაძე, შორელი მთიანი სვანეთიდან ჩამოსულ ტკივილის ცვა მამკვიანს—მეგანანს, ინჟინერ-მეტალურგ მარგო კვათაძე და ბერ მონა.

ნოთუქთი ვაძქოთი

(ს ო ზ ო ნ ე ო ბ ა)

— აბა, ელი, ლამაზი კაბა ჩაიცვი! — თმა წერსრობი მოიყვანე! ერთად წავალთ.— მიზნა ჩამამ და წაადე. ლამაზი კაბის ჩაცმა ძალიან გამაზრდა, მაგრამ როგორც კი თბისაა წყურტივი მოცანა გა- მახსენებს, ხასიათი გამაღვლედა, და აი, რატომ:

— ხშირი, დახვეული თმა მქონდა. მომაჩქარებდნენ ხოლმე ხელნი საკარტესლს და მეტყუოდნენ: თვითონ დავიკარებდი თმა, შერ უკვე დიდი გოგო ხართ. ერთ მშვენიერ დღეს ავიღე და მარტარაძის შუაგური ის დასვლიე, სადაც თმა ინასკვდება. შერე წარბივ შევიტოპი: სარკინად გაფართობილი თვალებით შემომცქერდა უცხო სახე ველარ გაუძული ჩემს სიმახინჯეს და ტირილი მივრთო.

— რა მოვიკეთა, რა გატარებენ— მომესმინა: ხმა, მაგრამ როცა შემოვიღებოდა, სასტკაღ გაუკარდა და კუბოზე დამაყვინა: ჩემთვის ყველაზე დიდი სასჯელი იყო. გატარებულდი:

— არ მინდა კუბოზე, თუ გინდა, მკვებე.
— მე უნდა არ ვიცო, — მოთხრა დღემად.
— მაშ, თამბიკოს დღემად მკვებოს... მან ხომ იცის... დად უფრო გაუკარდა და მიზანაა კუბოზენი დაწოქილიყავი. ასეთი სასჯელი სხვა დროსაც მიმრლია და ყოველთვის ცხდლდები იგი განუადვილებანი თვალს მავრად დახებულები, რომ ცდლები არ დამენახა და უხმოდ ვმღეროდი, როგორც მამა, ანდა კუნებაში ცეცხ- სახილი, როგორც დედა ეს მამაზე გრძელდებოდა; ვიდრე ამნისტიის ცხადი მამა არ მომუკლებოდა.

და აი, ახლაც, მისი ხმა რომ გავიგონე, გული ამიძვრებდა. დღემად მს რაღაც წაპარტარულა. მამა სწრაფი ნახივით მომიხილვებოდა, შემომა- ტრიალდა და როცა შეხებდა, შვენიწნე— მისი ლამაზი სახე ისე შეიც- ვალა, რომ ველარ ვიცანი.

— თვალნი რომ გამოვთხარა რას ფიქრობდი? ვინ გასწავლა ეს სი- სულუღი?... საყვედურით მიზნა.
— შე თვითონ... წყურტივლულდე და მწარეთ ავტოთინდი.
მამა უწყვეტ დამწვილდა, გამაძლია და მიზნა:
— შეც თვითონ კი არა... მიჩვენე ხელები ეს ყველაფერი აპათი ბრალია,— და ორივე ხელზე დახვეული გაზუთი რამდენჯერმე დამატრ- ცუ.

ეს იმდენად მოულოდნელი იყო ჩემთვის, რომ ტირილიც და ჩემი დამანიჭებული სახეც დაამაყვინა და გამტრებულ შევეცქირდი მამა- ხს.

ჩემს გინებაში ამ შემხივებამ ღრმა კვლი დასტოვა. მახსოვს, ყვე- ლის შვეტილი, რომ მამამ გაზუთით მცემა.
— აი, ახლაც, როცა მამამ სადაღაც ჩემი წყურტივი გადაწყვიტა, მომა- კინა ეს ამაზე და დღემად მიჩვენე, ჩემი კულულები მს დადგარტარა. დღემად ლამაზად გამომაწყო, ვიძერ ჩერხელები და ლღისინი ჩინა გა- დაბარჩა და შეხებია.

მამა ჩქარა დაბრუნდა. წავიციდი, კარებში დღემად მომაძახა:

— აბა, ელი, არ დაგაეწყვდეს რაც ეთხარა, მორცხობას თვით დამანებე...
მივიღე. მეორე სართულზე მამამ კარზე ფრთხილად დააკაკუნა.
— მომზადდით! — მომესმა ხმა, — კარი ღლია...
შესინაწავი სილამაზის მოხევი წყურტივებმა, მამას გადავებია. მამა მხარზე მოწიფებით გამოხრა მას.
— ბატონო აკაკი, ცოტადღინი კახური ხილი მიგატარებ... ეს კი ჩემი უტყობი გოგონა გახლავთ.
— მოდი, ჩემი გოგონა. მოდი.— მითხრა მოხუცმა.
მე თვალს გერ ვამორბედი. ისეთი კეთილი და სათნო სახის მოხუცი იყო.

— რა გეჭა, გოგონა?
მე ჩუმად წაუტირულდე ჩემი სახელი.
— რა გეცხებინა, ელი, ჩივი, აკაკისთან.— შეუხებნა მამა.
— აა, ელი, ეს იგი იმდენ არა? — აკაკიმ შუბლზე მაკოცა და მუხ- ლებზე დამისცა.
მე მაყოფილი ვიყავი, ჯერ ერთი იმით, რომ ვუტრებდი დიდ წი- თულ ვაზლს, რომელიც მაგინდაზე ილი (ჩემს ცხოვრებაში ასეთი დიდი

ვაშლი არ მენახა) და, რაც მოგვარია იმით, რომ ძია აკაკის მუხლები- ზე ვიჯექი.— მე რომ ვეყლის ვეგეწუხილი მხებლუბზე დამისეთი— მისი და ამიტომ კიბუვეც შეგარტვენ «მუხლისკაცა». ძია აკაკი კი თვითონ დამისა მხებლუბზე!

მე ქრდელად ვუტრებდი მის მშვენიერ სახეს და ასე მეგონა, ის ჩემი დიდი ხნის ნაცნობი იყო.

— რა ლამაზი კულულები გაქვს და რამდენი.— მითხრა უწყებ მგოსნმა.

მამამ უამბო, როგორ შევიტრებე თმა და წარბები და თან ვმშა- კურდად შემომხედა. მე ისე გავთამამალი, რომ მოხეტს შევიტრევი:

— მამამ გაზუთით მცემა— მეთქი.
აკაკი გულიანად იცინოდა და მეფერებოდა.

თუმცა ჯერ წერა— კითხვა არ შეგმლო, მაგრამ ლექსინი ბევრი მო- ცოლი ზეპირად მამამ მიხზოვა წამკეთხა მოხუცი მგოსნისთვის მისი ლექსები.

ბავშვობაში ასეთი ხასიათი მქონდა: თუ სხვამ ჩამაცუკავებდინდენ, არაფერს წაუგოთხებოდა, მაგრამ თვითონ თუ მოეცინებოდა, ყველას ვაუწყებდენ ჩემი ადვილამაკითხი.

როცა აკაკიმ მიხზოვა მისთვის რაიმე წამკეთხა, მე უყოფინაზოდ ჩა- მოხტბი მისი მუხლებიდან და მამას მივარჩიდი. მამამ მაგინდაზე გა- ზუთი გამოლა, შუა ადგლას დამაყვინა.

ბევრი ლექსი წყურტივი, მათ შორის ილიას ლექსებიც, აკაკი ცალ- ხელზე დაიხმობილი დომილით მიმეძენა.

შემდეგ შემაქო და მაკოცა. მამა ანთხულით თვალებით უუტრებდა სათაცუკუნებელ მგოსნს. ბოლოს წამოვიდა, ბოლოში მოიხიდა. გამოვიე- მწვიოვდი.

— საშენი რომ არაფერი მატქს, რა გატეკი, ჩემი პატარა ვლენე.— შეუხებდა აკაკი და მიმიხებდა.— პო, ეს წითელი ვაშლი ერთმა ბიჭუნამ მომიტანა...

და აკაკიმ ის წითელი ვაშლი გამომიწვიდა. ჩემს სიხარულს საზღვარ- ი არ ჰქონდა... მგოსნს კისრზე მოვივლო და ვაკვი- რებე მომაკონდელ ღღის სიტყვებზე— არ დაგაეწყვდეს, რაც გოთხა- რია.

„რა უნდა დამეწყებოდა“ — ფიქრობდი აფორიატებულად. ბოლოს გამახსენდა. წითელი ვაშლი მამას ხელში ჩაეუდებ, ხელი ხელზე დაევი- დე და მგოსნს ღრმა რევერანსი გაუკეთე. ეს აუცილებელი ატრიალუბი იყო მაშინდელი „კეთილშობილი“ აღზრდისა. აკაკიმ თავი დაბიჭრა და გულიანად გადითხარჩანა.

— კიდევ მომიყვანე, ვანო, კიდევ! — უბნებოდა მამას სიცილით. აკაკის ნაწიჭური ვაშლი ძალიან შემიყვარდა. მას თოჯინასავით ხშირად ვეგუტრებოდი, ვემაზობიდი ზღაპრებს და სასიყვარულო სახე- ლებს ვეუგინებდი, ერთხელ ლოგონზე ჩავიგორე. დილით კი, როცა ვწ- ღარ ვიპოვე, ერთი ამბავი ავტებე. დღემად მიზნა, რომ ასე გული დალტებო, მოქსოვა ბადე, ჩაღო შივ წითელი ვაშლი და ცქვლზე ჩა- მოაკეთა.

როცა ოთახში არავინ იყო, მივარჩებდი სკამს, ავტრებოდი და ვე- ფერებოდი, ხელებს უტყუებდი და თან ვტრტრებოდი. ერთხელ დღემად შემომისწორე და მიზნა: თუ არ მოსვენე, ეს შენი ვაშლი ჩქარა დღემად სებაო. ძალიან დიდხანს არ მიზნა ხელი, მაგრამ ერთხელ სულმა წამოვიდა და იმეც ავტყვირა სკამზე. ხელი რომ შეხებე, ვაშლი მხატე მო- მიჩვენა, ამოვიღე ზადიდან და ხელში შემწრა ვაშლის ბუტყაოთხია. ჩემს მწუხარებას საზღვარი არ ჰქონდა მაშინ...

...და აი, ახლა ვუტყვირა პოეტის სურათს და მაგონდებდა: საქართვე- ლო ელოვებდა დიდი აკაკის დაკარგება. რამდენიმე მოწუთე ამოგარ- ჩიეს ის წავეცივაზე დაკარგავლზე მე თაოღელი მომცეს უბოძი. დიდი აკაკი, რომელსაც მე ლექსებს ეტყუებოდა პატარაობისას, რომელიც მეფერებოდა და იცინოდა, ახლა დადმეხუბლი სტენა კუბოში და მიოღი საქართველო დასტრადოდა მის ცხედარს.

ელენე სიხილბა,

საქართველოს სსრ დამსახურებული არტისტი.

ნახატი ირ. თოძის

ცნობილი რუსი გეოგრაფი და მოგზაურ-გამგზავნი დერი, გეოლოგი სმირონოვი და სხვებმა მისი გეოგრაფიული აღმოჩენების შესახებ მოხატეს მისი პორტრეტი. მისი აღმოჩენების შესახებ მოხატეს მისი პორტრეტი.

ეს რა კარგი დღე შევეცდეთ! იქ, ცოტა ზევით, როსტომ წერეთლისეულ სასახლეში, ქვის ფარო აივანზე გასამზერებლად გამოუფენიათ ჩვენი მეგობრის შავი პალტო, მკლავებზე და მკლავებზე გაგრესილი ლურჯი კოსტუმი, შარვალი, კრავატის ქელი, ფხვსაცმელი. ასე გვერიათ, საცა კარი გაიღება; და ჩვენ წინ აღიმართება თითონ ის, მოხუცი მესანა— «სახე მკნარი, თმა-კლარა», თავის მშვენიერ, ნათელ ღმილს შემოგვაგებებს. აქ გაატარა ვულდარდინა, ავადმყოფმა პოეტმა თავის უკანასკნელი დღეები. არვის ესმობა— ლუბი, უსტკეო გრძობათა ლოცვა, საანგელოზო რომ ენთებოდა, ცოტა მანანად, ნუ ვემის ცრემლად ისე გულსავსე ეწვეებოდა... აქ წერს კიდევ: «სამხრეთი ამოღე და უფრო ავად შევიტყვი. მნახელები არ მკლავია, მაგრამ მისთანები, რომელიც ვერც სულსა და ვერც გულს ვერას ეუბნებიან, გარდა ჩვენებური ქათიანურებისა... ერთი თქვენი ნახვა, რას არ მერჩია, რომ შემიქოსოს!»

პოეტის სახლის ავიღიდან მშვენიერი ხელი იშლება. ბელისგულით მოჩანან მახლობელი სოფლები. ავირ სოფელი სავერ, პოეტის ძიძის სახლი, სადაც ზვეშობის დაუვიწყარი წლები გაატარა პატარა აკაკიმ. პოეტის სახლ-მუშევრის გამოფენა პოეტად იმ აკვირდნენ იწყება, რომელიც ამ პატარა ქოშო ირწოვოდა. დარბაზები არ არის მდიდრულად მორთული. ასეთი იყო თვითონ პოეტის ბუნება. არც მის სიკაცებში ყოფილა აქ ძვირფასი ავეჯი და მორთულობანი. მესანის სიმდიდრე მისი დიდებულებიანი კეთილი გული, თავის სამშობლოსა და ხალხის უანგარო სიყვარული იყო. აი, რას გვიამბობენ როსტომისეულ სასახლეში, პოეტის საწოლ ოთახში, ქვიშ ამოშენებულ ფანჯრების შესახებ: თურმე აკაკისეულ ტყიდან გულზენი ფარულად ეწოდებოდნენ შუასან.

— საქოროა ზომები მიილით, — მოახსენა მორეაგმა აკაკის.

— რა ზომები მივიღო? გამოუდღე, დავიჭირო? — გაეცინა პოეტს.

— აი, ამ ფანჯრებიდან გახედეთ ხოლმე, თქვენი დიდი ხათრი აქეთ. ესეც საქარისია, რომ შერცხვებთ და თქვენ ტყენ თავი მიანებოთ. — ურჩია მორეაგმა.

აკაკის არაფერი უთქვამს. მორეე დღეს, დილით ადრე კალატოზი დაიბარა.

— ამოაშენ ეს ფანჯრები, — სთხოვა მესანამა, — რომ მე აქედან არ გავიხედო და არ დავინახო, როგორ უხილდებიან გლეხები შუასანს, უბოლოისეულ მათ ზამთარში სიცივე გაფორებათ».

როგორი ძვირფასი იყო მერე პოეტისათვის ეს ფანჯრები! რამდენიმე თვის წინ მესანამ სწრაფად — არაფერც მათის გარდა სხვადასხვა ცეკვლებში, ასე მათის ოცნებაც განსაკუთრებულად ყოფილა. მათის, დამდეგი სასწრაფო გავატარე იქ მოვარან ლაგებში მარტო-მარტო, სარკმლის წინ, ოცნებთ გარინდული, ვითავლისწინებდი ჩემს სალოცავს, ყოველ

სახკარდონი

შემოდგომა. სტიქორისაკენ მივსურებით. არსად ისე... ღამით არ არის შემოდგომის მზიანი დღეები, როგორც ზემო იმერეთის მთა-სოფლებში. შორიდანვე მოჩანს მაღლობზე აღმართული როსტომ წერეთლისეული სასახლე, სადაც დაიბადა ჩვენი სასიძულელო პოეტი აკაკი წერეთელი. მივცვებით ფრდობს. აკაკისეულ ფენახში ყურბანი მწიფს. მზის

სხივებს ეფიცებიან ქარვისფერი, დეკარხნილი მტენები. შიდადამო, გაზებს შუა, ვეებრთელა კვებენ წამოგორებულან. აქ აკაკის არაერთობელ მიულა გამოჩენილი საზოგადო მოღვაწე — იაკობ გუგუბაშვილი, ნიკო ნიკოლაძე, ივანე მაჩაბელი, გიორგი წერეთელი... უცხოელ სტუმრები: მარჯური ურდრობი, მისი მმა ოლივერ უორდრობი, ანტურ ლესტი

მუშყენარა იღვალს და თან უყრს ვეგდებდი
ბულბულებს საბინაჩო ტკბილხმთვანებას.
ამგვარად ყოველდღიურ უსიამოვნებას ღამ-
ღამობში მაინც ვიჭარებებლა.

მუშუეში ახალ ექსპონატებს შორის ერ-
თი სურათი იპრობს უყრადღებს. ეს არის
ირაკლი თოიძის მიერ ფანქრით შესრულებული
მორღილი ნახატი, რომლისთვისაც მხატვ-
არის სახელი არ დაურქმევია. ჩვენ არ ვიცით
მხატვრის ჩანაფიქრი. სურათს კი მაშინვე
«პოეტის სიყვარული» ვუწოდეთ.

ზის მოხუცი მგოსანი ცალი ხელი გულზე
აქვს მიდებული, მეორეში ქალაღი უჭირავს.
მის წინ, სულ ახლის დგას ღამაზი ასული.
ხელი დაფნის შტო უჭირია. ოდნავ უკან გა-
დახარული მგოსანი ქალის ასეთი სიახლოვით
შეზღუდულია, თვალები ქალაღისკენ დაუხ-
რია და თითქოს ჩურჩულებს:—«შენ იყავ
ზეჩამოვინებელი, ჩემი აღმზნებელი, პოეზიაცა
და სიცოცხლაც უშინოდ ქვეყანა ვეღარ წარ-
მომიდგენია...» დიდხანს ვინახავდი საიდუმ-
ლოდ, როგორც წმინდა ლოკას, იმ გარძნო-
ბებს ჩემს გულში». ასე ეხატებოდა მთელი
თავისი სიცოცხლის მანძილზე. «ცივიდ მთკამ-
კაშე» «იდეალი» მარად უნაგრო სიყვარულით
გულანთებულ მგოსანს.

* * *

ტოვები აკაის სახლმუშუემ. ეზოში მისი
მისწვლი, ახოვანი ტანის, მეტად სანაამოვ-
ნო სახისა და გარეგნობის მოხუცი ვასლ
დაიფიქრე ქუ შერეული გვგვებდა. იგი პოეტის
ერთადერთი საყვარელი მისწვლია, მხოვე
მგოსანს რომ ახლდა რაკა-ღებებში მოგ-
ზარობის დროს. «წივედითი რაკა-ღებებში-
საქენ-იგონებენ იგი,—და თუ მე რაიმე ჩემს
სიცოცხლეში მინახავს მომხმლაგი, გრანდიო-
ზული და პატრიოტული ეს იყო რაკა-ღებ-
ებში აკაის მოგზარობა».

ეზოში კარის ეკლესიასთან გადატეხილი
ხეა. ეს ის ტყეშის ხეა, რომლის ძირს და-
საფლავებამუ სწერდა თავის ანდერძში პოეტი.

აკალის ხეებზე შეეაჩრეთ უყრადღება.
აკაისეულიაო,—ამბობს პოეტის მისწუ-
ლო,—«თითქოს გუშინ იყო. 1914 წლის შემოდ-
გობაა, აკაი სტიტორშია. ნელი ნაიფიით
დაღის, სწორედ ამ აკალის ხეების შუა. უცებ
ჩემსკენ შემობრუნდა. მის მოღლიდ თვალებში
ცხვბლი კვსავს.»

— მე ხალხს ვუყვარვარ. მე ვგრძნობ
ამას,—მომხმარებს იგი,—მაგრამ რომ მოგვე-
ღები, უფრო მეტად შემიყვარებენ, უფრო შე-
მისწვლიან,—და მის ანთებულ თვალებში
ამოვიციხენ, რომ აკაის სიკვდილისა არ ემი-
ნოდაა.

მივეყვები სახლის წინ, ფერდობზე, აკაი-
სულ ვენახში, პატარა ვიწრო ბილიცს. გონ-
ჯისხვეს ჩამავალი მზის სხივები ოქროსფარდ
შეფენია. აქ, მგოსნის ბაღის ბოლოში, ამთავ-
რებს სიცოცხლეს პატარა მღინარე გოჭურბა.
იგი აქვე, სადღაც ჩიხურას უყრადღება. ჩიხუ-
რას კი რა ენადღებდა, ხტის ქვიდან ქვაზედ,
აქაფებული მოღის, მოშხუის უზრუნველად.

რამდენი ამბის მოსწრვა და რამდენი შესა-
ნიშავი ადამიანის მახველი!

კელეტარეით ენთო შემოდგომის ეს ნათე-
ლი დღე პოეტის შობილიერ სოფელში, როცა
შეღამდა, გონჯის მთებზე სასე მთავარე მღა-
მანადა. აკაის ლექსი გაგვახსენდა:

ჩვეულ ადგილზედ, მაღალ მწვერვალზე,
ჩვეულბრავდ გამიჩინდა მთავრე
და მიყრუებულ-მანხლებული.
გამოაღივს მან არემარე.

მეც გამოვიზივლი და შემოვავლეთ
გრძობა შეცვლიდა, გარემოთვლია,
ჩემს გვერდით იღდა გაქვავებული
რომ ვინახავდი ის ილიაღი...
მიხინა მხატვროღი, ცოურ იღმილით,
რამ გაგატეხა მაგურ გულიო?
ამიფრიდან უყრნიადმე
არ კვებდა მხოლოდ სიყვარულიო...

ბაბრო. თომაძე

მისი ჯილდო სარხის მადრობაა

ილია. ეს ვუსუსი კი დილას როდი მოუტანია. იგი აქ მუდამაა, რა დროც არ უნდა იყოს.
აქ იზადება ადამიანი.

ადამიანს კი დახვედრა უნდა, ურდალდება და შორეულდება. იმავედარა ქალი ცხრა საათზე გამოდის თავის კაბინტიდან. მას თეთრი, ქათვითა ხალათი აყვია და დირჯად მიბრუნებს. ის მე-2 სამშობიარო სახლის მთავარი ექიმაა, ბაბუღია გელაშვილი. ვიზივე რამოღნიშე წუთი დაშიომის. იგი მინამზღდება და ექიმა კონფერენციაზე მივყავარ.

აქ შეკრებილან ექიმები, პროფესორები, ღამის მორიგე თავისი მორიგობისას ჩატარებული მუშაობის შესახებ ანგარიშს ატარებს. ღამის განმავლობაში 10 ბავშვი დაიბადა, დედების და ახალდაბადებულთა მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია...

წუება შემოვლა და შეუკალატებისაკენ მივადგე. ცხედავ დედებს, რომლებმაც ახლახან იგრძნეს შვილისადმი სიყვარული. ვატყობ მოთმენლობას პირშმოს მოლოდინში და ვიკერ მათ დიმილს ბაბუღიას შეკითხვებზე:

— თაყ როგორ გრანოთ? ხომ არაფერი გაუწუებთ?
მეორე საწოლისაკენ გადადვიგართ. ბაბუღია ავადმყოფის სასთუ-მალთან იხრება:

— ხომ კარვად ხართ?
და მასსინდება მეფრი რამ ბაბუღიაზე ნათქვამი: იგი აღიარებულია ოპერაციების კარგ შემსრულებლად. აქვს საკუთარი ორსაწოლიანი პალატა.
მისი ინიციტივით წარმოებს დღენაკულუ ახალშობილთა ზრდის დასრულება, რაშიც დიდი მიღწევები აქვს.

... ჩვენი საუბარი მის კაბინტში გრძელდება. მას მრავალი ახალი სურვილი ამოჰქედებს. შესაუბრება სამშობიარო სახლის გაფართოების შესახებ.

... რკინიგზელ გაბრიელ გელაშვილის ოჯახში იგი მუხთუვ შეილი იყო, ცველაზე უმცროსი.

მამა ჰყავდა დირიკი, ნამდვილი გაყავი, დედა სათნი, ოჯახის კარგი დისახლისი.

1916 წელს ბაშურის სკოლაში შევიდა მალე დაიწყო რევოლუცია, დამსხვ მუფის მთავრობა.

ახსოვს 1921 წელი, თებერვალი, გარისკაცებით ავსებული ქუჩო-ლები, უჩვეულო ფუსუსი.

გოგონამ უფროსისაგან შეიტყო მამინ, რომ მენშვევიკო მთავრობა გაიქცა. პატარა ქალაქში სულ სხვა ადამიანები მოვიდნენ და სხვა იმედები მოიტანეს, იმ დღიდან ახლებურად წარმართა შრომბული ხალხის ცხოვრება.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების პირველი წლები. ბაბუღიას კომპაერში იღებენ, დავალებებს აძლევენ. მერე თბილისში ჩამოიდა, სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამკურნალო ფაკულტეტის სტუდენტი ხდება. თანაურსწელთა შორის გამოირჩევა კარგი სწავლით. მალე მოსკოვში ავზავინან სწავლის გასაგრძელებლად.

აქ ქართველი ქალიშვილი ინსტიტუტის კომპაერში ორგანიზაციის მთეროს წევრია და აქტურად მონაწილეობს ყოველგვარ კომპაერულ საქმიანობაში.

1930 წელი. სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაციის პერიოდი. საზოგადოების მოწინავე ნაწილი მიდის სოფლად საიკატციკო მუშაობის ჩასატარებლად.

ქარხნა დაქრბ ი მოლოტისს რაიონში ერთად ბაბუღია ყაზახეთის რესპუბლიკის კსტანაის რაიონში მივგზავნება. სადაც ატარებს საურბებს ჯანმრთელობის დაცვის საკითხებზე

კვლევ მოსკოვი 1931 წელი. საშუდიცინო ინსტიტუტის გაჩიარდღნებულ უდიტორია. მკურნალის დიპლომის მიღება.

საქართველოში დაბრუნებისას იგი ჯანმრთელობის დაცვის კომისარიატში დედათა და ბავშვთა განყოფილების გამგის მიადგილედ ინიშნება.

მას პრაქტიკული მუშაობა ოზიდავს და მისივე თხოვნით გადაკავთ დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის დაცვის ინსტიტუტში ექიმ-ორდინატორად.

5 წელი მუშაობდა ბარბარე გამბრილის ასული კარფოსორებთან სობესტანსკისთან და თუნაიშვილთან. ამ წლებში დიდი პრაქტიკული გამოცდილება შესინა.

1938 წელს იგი კომუნისტური პარტიის წევრი გახდა.

ბაბუღია სამშობიარო სახლის მთავარი ექიმი იყო, სამამული ომი რომ დაიწყო. სამშობიარო სახლი ევაკოზისპრლად გადაკეთდა, მბუღია კი მოსკოვის უცვლელი უფროსი იყო.

ბეგერი, ძალიან ბეგერი გაყურნა მისმა მადლიანმა ხელმა. ბეგერი გამოჯანმრთელებულ მეომრის გაყავ მისდამი მადლობით საყვებულ.

სამამული ომის ქარცეცხლმა გადაიარა. ბაბუღია გელაშვილმაც განავტო თავისი ძველი საქმიანობა დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის დაცვის ინსტიტუტში. შემდგომში, ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრის მოადგილედ ყოფნისას ბეგერი გაყავთ კატრბის მოწვევების საყვებში. ამიტომაც მიიღო აზდენი ჯილდოები: საქართველოს სსრ დამსახურებული ექიმის წოდება, მთავრობის მდღეობა და სივლეები.

— ჩემთვის მთავარი მაინც ხალხის მადლობაა,—ამბობს ბაბუღია და ბარბარეს მიჰყვება.

«ვერ დავივიწყებ, რომ სიციველად მარტუთა...
«თქვენით ეცოცხლობა»...
ამბობენ ვე ბარბარე.

სმინარი ეპოქისათვის

ოთხი წლის ბავშვი უკვე ინტერესს იჩენს წიგნისადმი. ეს ინტერესი გამობიხატება თავისებურად: წიგნს ახსნავეებს სათამაშობისაგან და განსაკუთრებულ ადგილსაც მიუჩენს ხოლმე, უკვე აღარ ებადება სურვილი მისი დახვეის, გაუფუჭების, ეყარობა ერთგვარი მორიდებით, ათვალერებებს წიგნში მოთავსებულ ილუსტრაციებს და ცდილობს გამოიჩინოს, რას გამოხატავს თვითელი მათგანი. მეტადრე, თუ მწიგნობართა წრეში უხდება ბავშვს ყოფნა, მათსავით განმარტოვდება, აიღებს წიგნს ხელში, გადაშლის და მოაკვება ბუტბუტს.

შემდეგ საფეხურებზე ბავშვს უჩნდება სურვილი გაიგოს, რა წერია წიგნში, რის გამოც ხშირად მიმართავს უფროსებს—წამიკითხეთ! კარგ მკითხველს ბავშვი ინტერესით უსმენს, რამოდენიმეჯერ წაკითხულს ზეპირად იხსომებს და შემდეგ თამაზად ახდენს კითხვის ინსცენირებას.

5-6 წლის ბავშვი თავისებურად ეტანება კითხვას: დაკინებთ ცდილობს გაარჩიოს ცალკე ასობი, გამოსოს ბევრი მკვეთრად და მართლად. აი, მიდის. ქუჩაში უფროსზე ხელმინდობილი და უცბად ჩერდება—აზრახე ასობი დანახა

კლინდება. დაინტერესებული მშობლები სიხარულით ადგენენ თვალყურს ბავშვის «მიღწევებს»: ზოგი თავის პირმშობი მომავალ მხატვრს ხედავს, ზოგი მომავალ მწიგნობარს. სიამაყით აღნიშნავენ, რომ მათი პატარა უკვე თავისუფლად ეუფლება წერას, კითხვას, რომ 7 წლისა «ტომ სოიერს» კითხულობს თავისუფლად.

მაგრამ არიან მშობლები, რომლებიც შურით თუ გულსტაქცივლით უსმენენ ამ მონათხრობს: მათმა შვილმა ყოველივე ეს არ იცის, ნუთუ იგი უნიჭია?..

ამგვარად, სწავლების პირველსავე წელს მასწავლებელი ერთგვარი სიძნელის წინაშე დგება: წერა-კითხვის სრულიად უცოდინარის გვერდით ზის საკმაოდ «განსწავლული» ბავშვი, რომელიც «დედა-ენას» ზევიდან დაამყურებს და სიცოცხლადაც არ ჰყოფნის მის გვერდით მჯდომი ამხანაგის «უფიცობა». ეს «განსწავლული» პატარა ერთგვარ სირცხვილში ავდებს მეორეს. მოგვეხსენება ბავშვის გადაჭარბებული თავმოყვარეობის აშკარე ვარიანტი, თუ ვინმე უსწრებს წინ, ბავშვს—და მეტ შემთხვევაში უტონიზში ჩაყარდნილი სრულიად იყრის გულს სწავლაზე. მასწავლებელს მძიბე ულლად აწევება ასეთი სიტყვულ

თავითვე თავისუფლად დამდგარიყოს ორ ფეხზე, ერთაზად ამტკველებულიყოს და სხვა. ასეთსავთნადთანობით ზრდას განიცდის ბავშვის ინტელექტიც. გვიხაროდეს ის, რაც უნასალი და ბუნებრივი გზით მოიპოვება.

თუ 7 წლის ბავშვი საკმაოდ დიდსა და ვრცელ ნაწარმოებს ეუფლება, ისეთს, რომლის წაკითხვა დიდსაც კი უჭირს, რა უნდა ქნას ამ ბავშვმა, როდესაც მოზრდილ ასაკში გადავა. შეიძლება მაშინ ბავშვობის პერიოდში გადაადილიმა გინებამ უფრო რთული ვეღარ ათვისოსო.

დასაბამიდანვე სასკოლო ასაკად 7-8 წელი ითვლება. ამ წლებში იწყება მხოლოდ ანბანის სწავლა. ასე იყო ყოველთვის და ასეა ახლაც, ჩვენს ეპოქაში. ამიტომ სრულიად თავისუფლად შეუძლია მშობელს წერა-კითხვის უცოდინარი ბავშვი გულდაწყნარებით მიიყვანოს სკოლის კარამდე და ეს დიდი, რთული პროცესი ჩაბაროს მასწავლებელს, ამ საქმისათვის სპეციალურად მოწოდებულ პიროვნებას.

საჭიროა მშობლებმა მხედველობაში მიიღონ ისიც, რომ კითხვის სწავლებას განსაკუთრებული მეთოდური ხერხი და გამოცდილება ესაჭიროება და

როლის დაეხმეებიანთ ბავშვს სწავლისთვის

და ცდილობს გაარჩიოს, ნაწონობი ასობი შეაკოწიწოს, სიტყვა დაობი-ობიონს. ამ დროს ბავშვი ამაბუ-ლია, მთელი მისი ყურადღება მიმართულია წარწერისაკენ. მშობელიც უნებურად თანაუგრძობს ამ სურვილს, უხსნის უცნობ ასობებს. ბავშვის მორჩი გონება სწრაფად ითვისებს მათ და აღარ ავიწყდება.

4-6 წლის ბავშვი წერასაც ცდილობს, რაც ფანქრით ხაზებისა და თავისებური ფიგურების გამოყვანაში

და ზედმეტი ენერჯის დაძაბვით ცდილობს კლასში წონასწორობის დამყარებას.

ინაღვება კითხვა: საჭიროა თუ არა ეს სხვაობა თავიდან იქნას აცილებული?

უთუოდ საჭიროა. ბავშვობის ასაკს აქვს თავისი საფეხურები. ბუნებამ ასაკობრივი ზრდა გეგმაშეწონილად წარმართა. არასოდეს არ ყოფილა, რომ ბავშვს კბილები ერთაზად ამოსვლოდეს, იმ-

რაც მთავარია, ცოდნა. ამ ცოდნას ჩვენ ვერ მოვთხოვთ ყველა მშობელს.

ამიტომ უმჯობესია წერა-კითხვა ბავშვს სკოლაში დააწყებინოს. ეს გონივრული მოსაზრება პედაგოგიურ მკვლევარების ავტორიტეტების მიერ არის რეკომენდებული.

ბაზო მამდლიძე,

საქართველოს სსრ სკოლის დამახაზრებული მასწავლებელი.

სურსათი მუსიკოსი

ფოტო - ვ. ჩხეტიანი

პედაგოგის მუშაობები

მან წლის მანძილზე ბავშვებთან ყოფნამ, მათდამი უსაზღვრო სიყვარულმა საშუალება მომცა დავაკვირებოდი და შემესწავლა მათი სულიერი სამყარო.

ახლა, როდესაც თეატრიდან წამოვედი და მივლ დროს პედაგოგიურ მუშაობას ვანდობებ, ჩემი მიზანია ბავშვთა ნიჭის გამოვლენება, მისი გადრეზება, წარმართვა. (ამ მხრივ უდიდეს მუშაობას ეწევა ამერიკაჯავახის რკინიგზის მხატვრული აღზრდისა და ტექნიკური პრობაგანდის სახლი, სადაც მე ვმუშაობ).

მინდა ვთხოვლებს გავუზიარო ჩემი ზოგიერთი მოსაზრება ამ საკითხზე. უნდა ითქვას, არ არსებობს ორი აღაზიანი, ბუნებისაგან ნიჭით ერთნაირად დაჯილდოებულნი. თვითუფს გააჩნია სხვისგან განსხვავებული ინდივიდუალური თვისება.

იგივეათად შეხედებით ადამიანს, რომელსაც გუტანის პატარაობისას აჩემოვალური პროფესიის დაფუძვლის სურვილი. მაგრამ თუ ბავშვი განსაკუთრებულ ინტერესს იჩენს რაიმე სახეობაში, მას აუცილებლად უნდა შევუქმნათ პირობები მისი განვითარებისათვის.

ხშირად არის შემთხვევები, როდესაც ბავშვის მისწრაფება რაიმესადმი და ინტერესი დროთა განმავლობაში ნელდება, ხოლო იმედები, რომლებსაც მასზე ამაყებდნენ, ცრუდება. ამ შემთხვევაში, უდიდესი მნიშვნელობა აქვს გარემოცვას. ამხანაგებს. განა ცოტათა შემთხვევა, როდესაც უაღრესად წესიერი, ნიჭიერი ბავშვი აპყრობა უფირო ამხანაგს, სრულიად შეცვლიდა და ვერ გაუღრმავებია თავისი ნიჭი. ამით იმის თქმა მინდა, რომ მართო ნიჭი ვერას გახდება, თუ მას მზრუნველი ხელი და გამჭრიახი თვალი არ სდევს ხელს. ბავშვებისადმი ყურადღებას პირველ რიგში უნდა იჩენდნენ მშობლები, განსაკუთრებით უნდა. მის თვალს არ უნდა გამოეპაროს შვილის მისწრაფება რაიმესადმი.

ზოგიერთი ფიქრობს, რომ ნიჭი თავისთავად განვითარდება, საჭირო არაა მისი ჩიჩქანა და ვარჯი-

ში. ეს უსულოდ მცდარი აზრია. სასტიკ-მატური შრომის, ვარჯიშის გარეშე ადამიანში ნიჭი ჩაქრება.

არიან მშობლები, რომლებიც ბავშვს პატარაობიდანვე უკარგვენ ხალისს გამოამჟღავნებს რაიმესადმი თავისი მიდრეკილება. ინტერესი, ლტოლვა. ასეთი მშობლებისაგან ხშირად გაიკონებთ: «ნუ ხმაურობ», «რას ვაღაზნი», «ქაღალდი ნუ აფუჭებ», «ხელი არაფერს ახლო», «რას ჩხირკედელობა», «და დროს სიმერაა», «თავი მტკივა», «შენგან არაფერი გამოვა», და სხვა. ბავშვის დატუქსვა ყოველთვის როდია საჭირო. თუ ბავშვს მკაცრ ჩარჩოებში ჩააკეცნებთ, იგი უშეზღუდვად და მისი ნიჭი გასაქანს ვერ გამოვლენს. ბავშვს საშუალება უნდა მიეცეთ გამოიჩინოს საკუთარი ინიციატივა. დამოუკიდებლობა, თუ მის ჩანადიერის რაიმე ზიანი არ მოატყვს. თვალყური კი ვადევნეთ.

მაკობდება ერთი შემთხვევა, რომელიც საოცრად ჩამებუჭად მესხერება: ერთ ზაფხულს, ჰავერში, ბავშვებს საინტერესო ზღაპრის ვუყუებოდი. ყველა ცნობისმოყვარეობით მიმსენდა, მაგრამ უცებ პატარა მარინე (4 წლის იქნებოდა) გამოგვეყო, ხელები უკან დაიწყო, თავი ზალა ასწია და წავიდა. როდესაც ზღაპარი დაეპოვებურე, ჩქარი ნაბიჯით გავყვი — მარინეს. იგი ტექვი შევიდა, ხის კუნძზე ჩამოვდა და დაიწყო ზევით ცქერა. ფრთხილად მივუახლოვდი და ვკითხე რას აკეთებ აქ. მარინე? შენი დედიკო ალბათ გეძებს და ტირის.

— ჩვენ აქვე ვცხოვრობთ და დედიკომ იცის, რომ აქა ვარ,— მიპასუხა მან.

— კი მაგრამ, მარტო რატომ დადინარ, უამხანაგოდ?

მარინემ შემოხედა და უზრალად სთქვა:

— ისინი ხელს მიშლიან. ჩიტების ტიკტიკი მინდა მოვისმინო.

მერე დედამისმა მიამბო, რომ მარინე საათობის მიმართულებულ ხის კუნძზე და ისმენს ჩიტების გალობას. კიდევ ერთი მაგალითი:

გია სიგუა პატარაობიდანვე მათემატიკის უტყუარ ნიჭს ამჟღავნებდა. ამყამად იგი მეორე კლასშია და პედაგოგები კაოცნული არიან მისი მონაცემებით. მიუხედავად იმისა, რომ გაიან მშობლები სულ სხვა პროფესიისანი არიან. ისინი ყოველ ღონეს ხმარობენ, რომ შეუწყონ ხელი ბავშვის ნიჭის გადრეზებას.

უამრავი მაგალითის მოყვანა შეიძლება იმისა, თუ როგორი გასაქანი ეძლევა ბავშვის ნიჭს მშობლების ხელშეწყობის შედეგად. მარტო ნიჭიერი აბიანის ელესი ვირსალაძის მაგალითიც კმარა. პატარა ელისო ბავშვობიდანვე იჩენდა მუსიკის სიყვარულს. მაგრამ დიდდა—პროფესორი ანასტასია ვირსალაძე არ ჩქარობდა და მხოლოდ 9-10 წლის ასაკიდან დაიწყო მასთან სერიოზული შეყვანილება. უდავოდ, ყოველდღიური მზრუნველობის, ხელშეწყობისა და შეყვანილების შედეგია ის, რომ ელისო ვირსალაძე ვენის ფესტივალის ლაურეატი გახდა.

ნიჭიერი ბავშვები ჩვენ ბევრი გვაქვს. ბევრის სახელი გასცდა ჩვენს ქვეყნის ფარგლებს.

თბილისის პიონერთა სახლემ და ამერიკაჯავახის რკინიგზის მხატვრული აღზრდისა და ტექნიკური პრობაგანდის სახლმა მრავალი ათეული დასეული ნიჭიერი ბავშვი აღზარდა. ნორჩმა მეგილინემ ლიანა ისაკაძემ შთის გაუთქვა სახელი ჩვენს რესპუბლიკას. ნანა თოდუა ნორჩ ნატურალისტთა კანბინეტში მუშაობამ გაიტაცა.

პიონერთა სახლების აღზრდილები არიან ცნობილი მოპადრაკეები—ნონა გაფინდაშვილი, ელისო კაკაბაძე, ტიგრან ბეტროსიანი და სხვები.

ასეთია ხელშეწყობის შედეგი.

ბავშვების სხვადასხვა წრეებში ჩაბმას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. აქ მათ ხელშეწყობენ პროფესიონალი და ამა თუ იმ დარგში უკვე დახელოვნებული ადამიანები, რომლებიც სწორად წარამბავენ ბავშვის სულიერი განვითარებას, მათ მისწრაფებას. ნიჭს.

გიორგუა კუპრაშვილი,

საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი.

იაროსლავ ლიტბლი

მერყევი გეგმვანტი

სტანისლავ კორინეს ქალები მერყევე ელემენტად მიიჩნა და ამიტომ ფიქრობდა ქალთა ურთიერთობის საკითხში მტად დიდი სიფრთხილედ და მორიდება საჭირო და კიდევ სტანისლავი ფიქრობდა, რომ მას, როგორც პროფესიონალ პასუხისმგებელ მუშაკს, ან ა) საერთოდ არ უნდა შეერთო ცოლი ან ბ) დაქორწინებული იდურად ზედმიწევნით მოწადებულ ქალიშვილზე. სწორედ ამის გამო, თუ ვინმე გოგონა გაკადნიერდებოდა და გაუღიზიანა, სტანისლავი იმუშავებდებოდა: იცოდა თუ არა ამ ქალიშვილმა იმპერიალიზმის ხუთი ძირითადი ნიშანი, რა შეუძლია სთქვას შანხაში ბოქსითობა აჯანყების ჩატრობა და რა განსხვავება უდრებდ ლიტერატურასა და ქარხნაში მუშაობას შორის. მაგრამ ქალიშვილები, რომლებიც შეძლებდნენ ამ კითხვებზე პასუხის გაცემას, რატომღაც ყურადღებოთი არ ჩანდნენ. ამიტომაც სტანისლავი, რაც დრო გადიოდა, მით უფრო რწმუნდებოდა, რომ ქალი ძირითადად მერყევე ელემენტია, სიყვარული კი სხვა არაფერია, თუ არა მიტვრეული პოლიტურული კომპრომისი.

და აი, გასაფხულის ერთ მშვენიერ დღეს, როცა სტანისლავი ტრამვაით მიუვარებოდა, მოხდა საშინელი რამ. სტანისლავმა თავი ასწრაფად დააღწია და უცებ სული შეუხუთა. მის წინ იდგა პირწაფარებული მერყევი ელემენტი ოქროსფერი ხუბუბა თითი და თაღისფერი მოციმციმე თაღები. სტანისლავს იმ წამებზე გონება დაეკარგა და არცერთი მუხლი არ გახსენებია იმ 40-მუხლიანი დადგენილებიდან, რომლებიც მან დაეპოეოთები შეადგინა მომავალ კრებისთვის.

ტრამვაი დაძირა და, თქვენ წამოგიხივებო, ანუარა თუთი სტანისლავმა გამომავლენა მერყევი ხასიათი! მან უნებურად წაიბოძინა, რის შედეგადაც ამ მშვენიერ ქალიშვილმა ხელისა დაუკრავა ხორდა ვულა. სტანისლავი ზუსტად მუხლებზე დაეშვა ვულის ასაგრვად და ჯოჯოღედ მომხივებულნი ღლილი მიიღო. და თუმცა უცნობს მერყევე არ ჰქონდა არცერთი სამკრდე ნიშანი, რაც იმის უტყუარი

მაუწყებელი იქნებოდა, რომ იგი რომელიმე მასობრივი ორგანიზაციის წევრია, სტანისლავმა თავალი მაინც ვერ მოაშორა ამ ოქროსკულედიან ქალიშვილს.

— ქალაქის საგარეო კვარტალში მივდივარ. ხომ ვერ შეტყობ, სად უნდა ჩამვიღივ— შეეკითხა ქალიშვილი.

სტანისლავმა მისევე უპასუხა, რომ ისიც იმავე გაჩერებაზე უნდა ჩვიდეს. იცოდა დაწესებულებას იქ რა უნდოდა!

ასე იყო თუ ისე, სტანისლავი არხინად მიიპყრებოდა ამ ლამაზ ქალიშვილთან ერთად, რომელიც მოუყვა როგორ მუშობდა იგი მამისის მალაზიაში გაყვდივდი. სტანისლავი თვალთ დაუხედა, როდესაც გაიჭიქა, რომ წაერილი ზურჯაზისის წარმომადგენელთან მიესირობდა. თუმცა კოტატი გულზე მოეშვა, როცა ქალიშვილმა განაცხადა, მამაჩვენა კოტატიში შესვლა გადაწყვიტა და მეც რომელიმე სხვა მალაზიაში ვიმუშავებო.

სტანისლავი დიდ სულერი ტანჯვას განიცდიდა.

«ქეთვი, აბა, თუ იცის იმპერიალიზმის ხუთი ძირითადი ნიშანი, ჰკითხე, ნუ გეშინა.»

—ყურში ვერაგულად ჩასძახოდა მის გონება. გული კი შიშით აფრთხილებდა—არ ვინდა, სტანისლავ. არ შეეკითხო, თორემ ყველაფერი წყალში გადაეცურებოდა. სტანისლავი უკვე აღარ ეტყობოდა თავის თავს. ვისაც ენთობდ მანც მოუხსენია მისი იმობიანი მოხსენებები, ახლა ვერაფრისდებოდა ვერ იცნობდა მას. ისეთი მხით მასსულებდა თავისი თანაშეაგრის კითხვებზე გამობოფებისას, როგორც იქნა, გაბედა და აკანაღებულ მხით დაუხინდა პაემანი ამ პირწაფარდნილ მერყევე ელემენტს.

იმ დღეს კი, როდესაც პაემანზე უნდა წასულიყო, სტანისლავი ეკითხებოდა თავის თავს:

«მაქვს თუ არა უფლება მე, ახალგაზრდული განათარსულებული ორგანიზაციის მუშაკს, გაგულანავო ჩემი დრო და შევტვდე ქალიშვილს, რომელიც არ ატარებს არც ერთ

სამკრდე ნიშანს და რომელსაც, ალბათ, მონამუშობლებურ წყობილებაზე მტად ბუნებრივად წარმოდგენა აქვს?»

და თუმცა მას მშვენიერი თაფლისფერი თვალები აქვს, შეუიერებამი, ნამდვილად არავითარი ვალდებულება არ ექნება აღლებლი. მართალია ძალიან სასიამოვნო ხავერდოვანი კანიც აქვს, მაგრამ საწყვერო გადასახადს თუ იხილს, ნეტავ, კეთილსინდისიერად?»

ასეთი აზრები დიდხანს უღრღინდნენ თავს სტანისლავ კორინესს და, ბოლოს, გადაწყვიტა—არა, არ წავა, არ შეხვდება პაემანზე იმ ქალიშვილს. ამის მაგივრად დაჯეჯავ და მოამზადებს მოხსენებას თემაზე: «როგორ არ მოეწყვედი მასეს!»

სტანისლავი დაბრუნდა სახლში და ერთხანის საწინააღმდეგე აზრებით განაწაფებდა ქალსა და სულს. დავიწყებით დასცვივდა ქალის ფურცელს, მაგრამ მისი ფიქრები იაკის ერთობი სკამს დასტრიალებდნენ. ასე იცნა მთელი საათი და დაწერა მხოლოდ ერთადერთი ფრაზა. აი, იხი: «ამხანაგემო! ჩვენს დღევანდელ კრებაზე მე მსურდა აღმენიშნა, რომ მას მტად მომზობლავი ღლილი და მოციმციმე თაღები აქვს.»

მტეი არა დაუწერია რა. ვერ შეძლო. ასეთ მდებარეობაში წამოადგა თავს დედა, რომელმაც წაიკითხა ეს ბუნდოვანი ფრაზა და შემდეგ მოისინა ვაიყოლის აღსარება მშვენიერი ქალიშვილის ოქროსფერ კულულებსა და იმპერიალიზმის ხუთი ძირითადი ნიშანს შორის არსებულ საშინელ წინააღმდეგობებზე. აქ კი უკვე დღემდ წაუცნია სტანისლავს, ასე ვთქვათ, მიკლ მობსენება თემაზე: «როგორ არ მოეწყვედი მასეს!»

ამის შემდეგ სტანისლავს არც არავითარი ვალდებულება აუღია და არც რაიმე რგოლმუცთა გამოუტანია, ისე შემოიკრა პოეკა და თავებდომოველი მოქრესცლა პარისაკენ. უნებურად, ცარილი არ დახვედრდა ზეობით მოხსენებულ სკამს.

საბედნიეროდ, რომ იტყვიან, სულზე მოსულიყო...

თარგმანი **მ. დ. ლ. ლიტბლი**

ირანში

მღერი კრება სკოლები. ბავშვების უმრავლესობა არ სწავლობს, ისინი ტერანო დაღებულებიან, წვრილ ვაჭრობას ეწევიან, ქვრდობენ და მორალურად იზრდებიან.

ამერიკული ფაქტების გავლენით ბავშვთა დანაშაულებრივი დღიური-დღე იზრდება. სკოლებში არ არის შექმნილი ნორმალური პირობები სწავლისათვის, მასწავლებელთა უაზიური ძალზე მცირეა.

მოიწვებული და წლების განმავლობაში შეუქმნებელია სკოლის შენობების უმრავლესობა. ამას წინათ, ქალაქ შერაზში, ტბერისის ახლოს, მიიღა ტრაგიკული შემთხვევა—ჩამოიხრება ერთერთი სკოლის კედელი ოთხი მოწვეულ ცოცხალ დაღიანს, მრავალი ბავშვი დასახიარდა.

ირანში, ხალხის საქმე ფაბრიკებში, განსაკუთრებით დიდ ქსე-პლუტაციაში უწყვეტ ბავშვთა შრომას. ის ხომ ისე იფიქრა, ბავშვები 10-12 საათის განმავლობაში მუშაობენ ნახევრად მწვანე სადგომებში და მრავალი მათგანი აღრეულ ასაკში კარგავს მხედველობას. მათი დღური გამოიწვევება 5-6 რუბლი. ამ ფულში მათ შეუძლიათ იყიდონ მხოლოდ ცოტათონი მჭირი. პირველ ხანებში ბავშვებს არაფერს უხდიან, რადგან ისინი მოწვევებად ითვლებიან. მთელი განმავლობაში აძლევენ მხოლოდ რამდენიმე ცალ ფინიანს და ჰერის პატარა ნაჭერს.

ხალხის საქმე მსხვილ ფაბრიკებში მუშების 60 %-ს ბავშვები შეადგენენ, ნესტიან და მახვლებულ სადგომებში შრომისათვის, ხალხების მტყერისა და შრომისათვის ბავშვები ტურბეტულოზით ავადდებიან.

ირანის გაზომა «ქიხანაში» გამოაქვეყნა ინტერვიუ შხის მქსანთან—პრინცი კოლიამ რუხა ფხვლებთან, რომელმაც იმეზურა ირანის სამხრეთ-აღმოსავლეთ რაიონებში—სისიტანსა და ბუქუდუბანში. პრინცი იძულებული იყო ეღიარებინა: ხალხსა საერთო მდგომარეობა სავალალოა, განსაკუთრებით კი მათი ჯანბრთელობის დაცვა და განახლების საქმე. ღწელია დაიჯერო, რომ დღევანდელ ცვილზეხულ სამყაროში ხალხი ასეთ აუტანელ მდგომარეობაში ცხოვრობს.

როგორც გაზომა «ქიხანია» წერდა, პრინციმა კოლიამ რუხამ ბაზბურ-ნი ყოფინს დროს დაწავაჩუქა ცალკურთხილებელა სწველა ერთერთ ადგილობრივ სკოლას, მაგრამ კლასში არაფერი აღმოჩნდა. რამოდენიმე ხნის შემდეგ გამოიკვია, რომ ბავშვები მინდორში წასვლაყენენ სამკულალებს შესაგროვებლად (ეს არცაა გასაკვირი, —ირანის სხვა რაიონებში, სადაც წველა არ არის და ველური ბალახები იზრდება, ბავშვები მატლებით იყვებიან).

წელია დაიჯერო, რომ ყველაფერი ეს ხელვა ჩვენს დღევანდლ, მაგრამ ეს ასეა...

ირანის მთავრობა, რომელიც დასავლეთის სახელმწიფოებთან სამხედრო თანამშრომლობის განპტკიცების გზას დაადგ, უდიდეს თანხებს ხარჯავს სამომარი იარაღის შესყიდვას, სამხედრო ბავშვის შექმნას და უცხოეთის სამხედრო ექსპტრების შესახეზე, ხოლო იმისათვის, რომ აპაშლის მისხლებლის ცხოვრების დონე, გააფართოოს საავადმყოფოები, სკოლები, საბავშვო დაწესებულებების ქსელი, მას თანხები არ ჰყოფნის.

ირანის მისხლებლის ნახევაზე მტტ ქალები შეადგენენ. მათი გამრჯე ხელებით იქმნება შესანიშნავი ხალხები, აზრუმბის ქსოვილები.

დიდია ქალის როლი სოფლის მეურნეობაშიც. პაანაქება სიციხეში შრომობენ ისინი მინდერებში, რომ მებატინეებსაგ მთილი მისხლების სულ უბნიშენლო ნაწილი. მამაკაცების თანხარად აწვეთ მათ გადასახალხის მიმი უღელი.

ამვე დროს ირანის ქალები მოკლებულნი არიან ელემენტარულ პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ უფლებებს. არა აქვთ უფლება აირჩიონ და იქნენ არჩეულნი. მოწყვეტილნი არიან ქვეყნის პოლიტიკურ ცხოვრებას და იმის შესაძლებლობასაც კი, რომ გავლენა იქონიონ საკუთარ ბავშვებზე.

ქალები თავიანთი შრომისათვის გაცილებით ნაკლებ საფასურს იღებენ ვიდრე მამაკაცი. კანონები ამცირებს მათ აღამიანურ ღირსებებს. ბუჯანში ბატონობს ქმარი, რომელსაც შეუძლია გადაღის ცოლი. წაართვას მას ბავშვები, მოიყვანოს სხვა ცოლი და ყოფილი მეუღლე გაახალხოს მისამსახურედ. მუსულმანური რელიგია ქმარს უფლებას აძლევს ერთდროულად იყოლოს ორ-სამი ცოლი და ზოგჯერ მეტიც.

ირანის მთავრობა არავითარ უზრადღებს არ უთმობს დღევანდ და ბავშვთა დაცვის, აღზრდისა და განახლების საქმეს.

ირანის ჯანბრთელობის დაცვის სამინისტროს ოფიციალური განცხადებით სახელმწიფოში იღუბება ახალდაბადებულ ბავშვთა 70%/ც და არცაა გასაკვირი, რომ ბავშვთა სიკვდილიანობა ასე ხშირია—აქ ხომ არ არსებობს არავითარი სამედიცინო დახმარება. ძალზე მცირეა საშობობიარო სახლების რაოდენობა, სკოლებში არ არის ექიმები. თითქმის არ წარმოებს ბრძოლა ბავშვთა ინფექციურ დაავადებებთან, ხოლო კერძო კაბინეტებში წარმოუღებლად დღია სამედიცინო მომსახურების ფასი.

თავი დღემაქალაქ თერანში, სადაც ერთ მილიონზე მეტი აღამიანი ცხოვრობს, მხოლოდ ერთადერთი საავადმყოფოა უფსის სამინობიარო განყოფილებით. პრინციციებში ქსეც არ არის. სოფლებში სულ უზრდობა სანიტარულად პირობებიც კი არ არის დაყლილი. მოელს სახელმწიფოში მხოლოდ რამოდენიმე საბავშვო სახლი და ბავაა და ისიც მხოლოდ უდღემბო ბავშვებისათვის. ქალი იძულებულია თან წაიყვანოს სამეშობო ბავშვები. შმიერ-ტიტველი დილდანი საღამომდე უმთავალუროდ გორაობენ სიბინძურში, ავადღებინა და ბუხუბიეთი იხოცებან.

ჩვენ გვხვარენ

ქეთო და ნინიკაძე

მართა ბებომ თავიდან ქეთო ვერ მოიცილა, სანამ არ მოუყვანა ათიოდე წიწილა. დატრიალდა ქეთონო, გააჩინა საკენი. რა გოგო, რა გოგო, მართლაც არის საკები. როს ლაბუა წიწილებს გაუშავრდათ მუხლებში, ქეთომ ბებოს ისინი ჩამაბრა უკლებლივ. ბებომ ქეთო დაკიცხა, უთხრა — შვილო, იცი რა, შენი იყოს, შენ გაყადეს, ეს ათივე წიწილა!

სექტემბრის პირველ დღეს კვლავ სკოლისაკენ გასწევს თამარ მამულაშვილი... ოცი წელია. რაც იგი ახალგაზრდობის აღზრდის საქმეს ემსახურება. მისი ყოფილი მოწაფეები ახლა დამოუკიდებელ შემოქმედებით შრომას ეწევიან. ჰედაგოგიური მუშაობა თამარმა დუშეთის რაიონის მადლმოიან სოფელში — ჩირიკში დაიწყო. აქ დღენახს არ ყოფილა, მაგრამ ენერგიული მასწავლებელი სოფელში შეუმჩნეველი არ დარჩენილა. ჩირიკიდან იგი შობილეთურ სოფელში — კობორტში განმობიყვანეს, მაღლ საპაშელში ომიც დაიწყო. დარჩენილ მართო დედა და პატარა შვილი, მეუღლე თამარმა ფორნტზე გაისტუმრა. შვილი უშამბოდ გაიზარდა. მამა აღარ დაბრუნებულა. თამარის ქალიშვილმა წარჩინებით დაამთავრა საშუალო სკოლა და კომპოზიტორებაში მუშაობს. — არაფერია, უნაღვლესნი სწავლასაც მოესწრება, — ფიქრობს დედა.

ი. ტუნტუჩიშვილი.

დუშეთი

თ. შათირიშვილი

მინიაქურჩებს

— ბებიკო, ჩაყავი ამ საველენში ცხვირში.
— შვილო, რას ამბობ, სად შემიძლია!
— ჩაყავი რა, ბები, გეგებეწები...
— ნუ სულელობ, არ შემიძლია.
— არ შეგიძლია? რატომ მტყუებ! აკი დედა ამბობს — ყველაფერში ცხვირს ჰყოფს?

ბ. კეხელი

შან შვილიშვილები სკოლისაკენ გაიყალა, თვითონ კი ნაღვლიანი მოზრუნდა სახლისაკენ. სანამ ბენსიაში გაეკიდოდა თვითონაც ყოველ დღით სკოლისაკენ მიდიოდა. მაშინ აღსაზრდლები ელოდნენ ბარბარე კეხელს.

20 წლის იყო ვაზბუგის რაიონის სოფელ გორისციხეში, რომ წავიდა მასწავლებლად ძლივს გამოუშვეს ყაზბეგელმა დუშეთის რაიონში თავიანთი მასწავლებელი დღეს ყველა იცნობს რაიონში ლენინის ორდენისა, საჭარბოდის სსრ სკოლის დამსახურებულ მასწავლებელს, უომედიც 49 წლის მამიჭლე ბებიკი ახალგაზრდა აღზარდა.

ლ. ბურღული.

45 წლის მანძილზე სწავლის დაწყებისას კლასში ბავშვებს ყვავილების სურნელი შემოქონდათ. ასე ახსენეს მართა დეათის ასულ ტყავაძეს 1 სექტემბერი წელსაც მიულოცავენ ამ დღეს, ან დღესასწაულზე მიიწვევენ, ან საბატიო პიონერად არჩევენ, თავისი მიღწერით ცხოვრებიდან რაჟეს ააზიზიხენ.

და ისიც მოუყვება წარამოდების გამავრცელებელი საზოგადოების სიღნაღის განყოფილებაზე, რომელსაც ექვთი ნიკა ხანდორი ელმბოდანელიბოდა. განყოფილება ხშირად მართადა წარამოდებებს და სახლშიც ადგილობრივ სცენისმოყვარეთა მონაწილეობით შემოსავლის ნაწილით წიგნებს და გაზეთებს იძენდნენ. ნაწილს ღარიბ მოსწავლეებს ახმარდნენ. ამ საღამო-წარამოდებებში თვითონაც მონაწილეობდა.

მოიგონებს ელისაბედ ჩერტუხომლის ოჯახს, როცა ელისაბედი ხანუშას როლს ასრულებდა, ვასო აბაშიძე — კოფის, მართას კი სონას როლში შესრულება დაეკავა. მიღება საზოგადოებაში მოიყვარა თავი დაიხარის ახალ კლავში. როცა ელისაბედი და ვასომ მართა შუაში ჩაიყურეს, იგი მათმა თამარმა ისე გაიტაცა, რომ სიტყვის დაწველა დაავიწყდა...

არც ლაღო მესხიშვილი გამორჩება. ასსობ ბებებში ოდნავ მოხრილი, გამხდარი, თმგაფეთხებული ღამაში ლაღო, ვაცნობისას რომ ღმირით სთხოვა მას პიესაში მონაწილეობა მიეღო, შეპირდა, მაგრამ მიულოდნელმა ავადმყოფობამ სურვილი ჩაუშალა...

იფურცლება ცხოვრების დიდი წიგნი, მისი ცხოვრების წიგნი. ამ წიგნიდან სწავლობენ ბავშვები, ისინი, რომლებიც დღესაც არ სტოგებენ ბენსიაში გასულს. ისინი რომლებსაც არ ეგებდა, ზრდიდა, ისტუმრებდა, აქ წავიდნენ მისგან სანდრო მიჩანაშვილი და ბიძინა კვერცხაძე, ერთგვარად — ქეთო უნ იჩინებო.

და თითქოს გუშინ იყო, ისე ივირებს მართა ტყავაძე ახალგაზრდებთან ყოფნის წლებს...

ლ. კიკიაშვილი

— დეიკო, დღე რა ფერისაა?
— ნუ სულელობ. მას ფერი არ გააჩნია.

— რატომ? აკი ბებიცა ყოველთვის მეუბნება, შე, შავდღეზე გაეჩინილო.

— მე გისი შვილი ვარ, მამიკო? მამა შეიმშენა და მოგვანებით უბასუხა.

— ჩემი და კიდევ დეიკოსი.
— მამ ძია ვარო რატომ მეუბნება ყოველთვის, შე ძაღლისშვილო?

ცხრა წლის ბუქს დიდი გეოგრაფიული ატლასი გაეშალა იატაკზე და გულმოდგინედ ეიქივრებოდა შიგ.

— რას აკეთებ, გია? — ეკითხება მამა.

— ჯოჯოხეთს ვეძებ.

— რად გინდა ჯოჯოხეთი?

— მინდა ვიკიდე სად არის. დეიკო ხშირად გეზავის იქ, მე კი არასდროს ვყოფილვარ ჯოჯოხეთში.

შ. მათიაშვილი

გაგონი გაგონი

ფრანგული კუმონი

როგორ მიხაროდნენ ხის ავეჯის მღრღნელ მიან?

თუ ხის ავეჯზე შეამჩნევთ წვირს ნახვრეტებს, საიდანაც მტვერი ცვივა, ეს იმის ნიშანია, რომ თქვენს ავეჯს საშიში პარაზიტები—მღრღნელი ჭიკა გასჩენია და თუ ღრუბრ-არ მიიღებთ სათანადო ზომებს, შეიძლება დაზიანდეს თქვენი ბინის მთელი ავეჯი.

მღრღნელი ჭიკის საწინააღმდეგო სპეციალური საშუალებები იყიდება მაღაზიებში. ყველაზე ადვილად მოსაზღადებელი ნარევი კი ასეთი შემადგენლობისაა: 3 წილი სკიპიდარი ან ნავთი 1 წილი ნახტკლინიზე და 1 წილი კუპრზე. ამ ნარევეში უნდა ამოვლოთ სამღებრო ფუნჯი ან ბამბის ტამპონი და ღლივად ამოუსვავთ მღრღნელი ჭიკის მიერ დაზიანებულ ადგილებში. შემდეგ ეს ნარევი ძალიან თხლად წაუსვით მთელ ავეჯს.

ასევე შეიძლება გამოიყენოთ ნავთინ ან სკიპიდარში გახსნილი დღტ-ს ფენილი

როგორ მიხარვან(ათ) ყაპა?

ყავის ზომიერად მიღება ძალიან სასარგებლოა ორგანიზმისათვის. ის ისევე, როგორც ჩაი, უნდა მიიღოთ დავულობდე 1—2 საათით უნდა. უში, ნატურალური ყავა (მარცვლები) წინასწარ არა ტრავზე მოხალოთ კოვზის განუწყვეტელი მორვეით. სანამ ყავის მარცვლები შექ ყავისფერს არ მიიღებს. ტრავ უზღოვსა თუჯის იყოს, წინასწარ გახვრტებული და კარაქწასმული. ყავა ძალიან ადვილად ითვისებს უცხო სუნს (მაგ. თევზის, ხაზვის), ამიტომ მის მიხალოვამდე ტრავ კარგად უნდა გამოიწროთ.

ყავამ რომ გემო და არომატი უკეთესად შეინარჩუნოს, ამიტომ მხოლოდ მძინე უნდა დავფვავთ, რამდენიც საჭიროა ერთი ჯერისათვის. მარცვლები დავფვებს წინ უნდა წამოაბელოთ—ასე ყავა უფრო კარგად იფუტება. ყავა უფრო გემრიელი გამოვა თუ მიხალოთ დროს ჩაუმატებთ კარაქს და ალდრებით დავფვრლ შეატარს (500 გრ ყავაზე ერთი სუფრის კოვზი კარაქი და ერთი ნახტბი შეატარს).

ყავა და ციკორი შემდეგი პროპორციით უნდა აიღოთ: 400 გრ ყავაზე 100 გრ ციკორი. ყავის მოხარვების დროს ამ ნარევის ერთი კოვზი უნდა აიღოთ ერთ ჭიკა წყალზე.

მოხარვის წესი: დავფვილი ყავა ჩაყარეთ ყავადანში, თითქმის გაავსეთ მღერით და ნელ ცვიხლზე დავციოთ. გააჩერეთ ცვიხლზე ადუღების მომენტამდე და თვალად ადევნეთ, როდის აიწყვე ყავა. შემდეგ ყავადანი გადმოდით, მჭერი დაბლა დავციოთ მანძილზე, ისე დავციოთ ცვიხლზე 1—2 წუთით და ადუღანამდე მივიყვანეთ. მაგრამ არ ადუღოთ. ჩამოვდით ცვიხლიდან და ჩაუმატებთ რამდენიმე წვეთი ცივი წყალს. მაშინ ყავის ნალექი ძირს ჩვეს.

ნალექი ჭიკაში რომ არ ვაღმოდინოთ, დანაყლი ყავა ციკორთან ერთად ჩაყარეთ სუფთა პარკში და გაკრული პარკი ჩაუვრეთ მღერადეწყული ყავადანში, ყავის ყოველი მოხარვების შემდეგ პარკი საკულდაბელოდ უნდა გარეცხებთ.

როცა ელექტროყავადანი საჩვენებლობით, ყავა უნდა მოავსოთ ყავადანში დამატარებულ ზავზე. პირველი წამოღულების შემდეგ ყავა კიდევ 5-10 წუთი უნდა ადუღოთ. ეს უზრუნველყოფს მღერადე წყლის ცირკულაციას ბადეში, სადაც ყავაა მოთავსებული და მეტ სიმაკრეს აძლევს ყავას. ყავადანი ყავის ხარვისის თავახურული უნდა იყოს.

მინის ხუფანი და ლითონის ბადანი ყავადანში ყავა ისევე მოხარვება, როგორც ელექტროყავადანში.

თუ ყავას ტკბარი ხარვავი, ის შემდეგ უნდა გაუწროთ, რომ დანალექი ჭიკაში ან ფინჯებში არ მიხვდეს.

ყავა უფრო გემრიელი გამოვა, თუ ადუღების მომენტში, წყალში სულ ცოტა მარილს ჩაუმატებთ და შემდეგ ყავას გათხარა ჭიკაშით დავასხათ.

ცივი ყავა ძალიან არომატულია. მას ხშირად დესერტად მიირთმევენ ათქვეფილი ნალექით ან ნაყინით.

ერთი ინგლისელი საფრანგეთის პროვინციის ერთობ სასტუმროში ჩამოხტა. სასტუმროს კარზე შემდეგ წარწერა წაიკითხა:

- «ამ დაპარაკობენ ყველა ენაზე».
- ინგლისელმა სასტუმროს პატრონს ჯერ ინგლისურად მიმართა, შემდეგ გერმანულად და იტალიურად, მაგრამ ასუსტ ვერ ეღრისა. მაშინ ფრანგულად იკითხა:
 - ვინ დაპარაკობს თქვენთან ყველა ენაზე?
 - მეზავრები...—მშვიდად უპასუხა პატრონმა.

მატარებელი საცაა უნდა გასულიყო უკვე მესამე ხარი ჩამოკრეს.

ამ დროს მაკანზე ვიღაც აქლოშინებული ძალი შემოვარდა, ამ კაცულეულმა დასტაცა ხელი და ვაგონში შეავლო. მატარებელი წვიდა, ძალი ადუღებობიდან სულს მერ ითქვამდა.

- დამშვიდით, ქალბატონო, რაც მოთავსა, თქვენ უკვე ვაგონში ხართ—უთხრა გამცილებელმა.
- დავმშვიდდები მე მინდოდა მხოლოდ...
- რა?
- ეს წერილი მატარებლის ყუთში ჩავეგდო.

- თქვენ ხართ მატარებლის გამცილებელი?
- დიახ, პატრონი.
- გამაღვიძოთ გეთაყვა, ლიონში.
- კარგი პატრონი.
- ჩემი გაღვიძება არ არის ადვილი. ალბათ, წინააღმდეგობას გაგიწევთ, მაგრამ ყურადღებას ნუ მომაქცევთ და ვაგონიდან გადახვითი უკუიღვლებოდ აი, თქვენ ამისათვის ასი ფრანკი.
- გამაღვიძო, პატრონი. შევიძლიათ დამშვიდებელი ბრძანდებოთ?

შეზავრი აქვრა თავის ადვილზე და დაიძინა. დილით რომ გამოღვიძა, შემოესმა:

- მარსელი, მარსელი!
- „დღაზახერის ეშამცა! ზედაც, ლიონი გაგვივლია“.
- გაოფრება მან და გამცილებელს ეკითხა:
 - რატომ არ გამაღვიძებთ ლიონში?
 - ბატონო, თქვენ ჩემთვის არავფირ არ გითხოვიათ.
 - ეხე, მეგობარო, დავაგვიყვანა პარიზში ასი ფრანკი რომ მოგვკითო და გთხოვრთ ლიონში გაგვიღვიძებინო?
 - ღმერთო მომიკალი! თქვენ იყავით ის მე კი სხვა გამაღვიძო.
 - როგორ თუ სხვა?
 - დიახ, პატრონი, სხვა. ლიონში ჩასვლა არ უნდაო, წინააღმდეგობას ნუწევდა. რამდენიმეჯერ ხელდან გამოსხვტა კიდევ. მუწუნებდა. მიიღოთ მარსელამდე მანქო, მაგრამ მე მას არ მოვუძმინე სულ ძალიან-ძალით ჩაგაგად ვაგონიდან სწრაფად იმ დროს, როდესაც მატარებელი ადვილიდან დაიძრა.

თარგმანი ფრანგულიდან
ლილია კაპაბამბისა

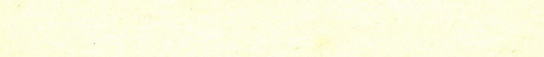

სხელი დღეები ყოველთვის მოულოდნელად დგება. სასწრაფოდ საბორო მდგმა საზაფხულო კაბები. განმოდებთ თქვენს საყვარელ კაბას, ჩაიცვით და უნდა ვერ არცვეთ, რატომ არ გინდებთ იგი ისე, როგორც გასულ წელს, არ გარტმ გამოიყურება იგი უფრო ცვდად. რასაკერაიღა, წელს ხომ უფრო მოკლე კაბებს ატარებენ ქალები. მაშასადამე, საჭიროა თქვენი კაბის დამოკლებაც. მაგრამ რამდენით თუ თქვენ მსუქანი ტანი და მოკლე ფეხები გაქვთ, კაბის სიგრძე იატაკიდან უნდა იყოს 35—37 სანტიმეტრი, ახალგაზრდა ქალებს, რომელთაც არა აქვთ ტანის განსაკუთრებული წაკლი, შეუძლია ატარონ კაბები 40—42 სანტიმეტრის სიგრძით იატაკიდან, მაგრამ ისე რომ მუხლები დაფარული იყოს.

ანგრუშებს, შიფონის, კრემ-პარაკენისა და სხვა ნებისმიერი ქსოვილის სწორი, ვიწრო კაბების ქიბებში ჯერ ჩამოარადეთ, გადატბილი ადვილი აკარითი გაწინილეთ მტვრისაგან და გათოოეთ. შედეგ გადაზოთეთ ახალი სიგრძე იატაკიდან (ჯოზია სანაზავით), დალაპმეთ და გათოოეთ. ქიბა შეუმწველად უნდა ამოუხეოთ. ჩიონის, ტლიოს, პოპლინის და სატონის გაივრი ქვედა კაბების დამოკლება უფრო ადვილია. ქიბა რომ უფრო სქელი და მაგარი იყოს, შეგაძლიათ ჩამოურდევოდ, შეტვივრი, გათოოოთ და ამოუხეოთ.

ტლიოსა და სხვა უზრალე ქსოვილის განიერი კაბები გარკანამლებს შემდეგ უფრო კარგად დგება. შეიძლება მტკაპლის ქსოვილისაგან შეკერილი კაბის გაკარანამლებაც. ამისათვის იგი

ძაბკეთი ყრნადღება თქვენს თაყს. გუთაყყა!

ველატინის სუსტ სხანარში უნდა ამოაკლიოთ. წელს ისევე, როგორც გასულ ზაფხულს, სოდაში იყო განიერი და წელში ნაოტანსმული ან სივრი ნაყვებიანი კაბები. კაბა რომ უფრო გამოზლიდა იდგეს, ქვეშ ატარებენ ქვედაწელს, რომლის შეკრება დიდ სიძველეს არ წყნობადგენს. ქვედაწელი სიგძიით თითქმის კაბის ტლიი უნდა იყოს, —2 სანტიმეტრით უფრო მოკლე.

და კაბი, თქვენ წყნრიგში მოიყვანეთ საზაფხულო კაბები. რომელს ამოივტო მივით რეცხვთ საშუაშაზე ჩასაყმებად? თუ საშუაშა არ მოილოთ სპეციალურ ტანსაცმელს. (ხალათს ან კომბინზონს) თქვენი კაბა უნდა შეესაბამებოდეს სამსახურის გარემოს. ის უნდა იყოს თავისუფალი, რომ მოძრაობაში ხელს არ გიშლიდეთ. სამსახურისათვის კარგია აგრეთვე ქვედა

კაბა კოფიით. ქვედა კაბა უნდა შეიკერიოთ ისეთი ქსოვილისაგან, რომელიც არ იშვებუნება. უჯრებტისა, იგი განიერი შეიკერიოთ. განკვირვალე კაპრონის ან ნეილონის კოფთა უნდა ატაროთ კოსტუმის ან გაკეტის ქვეშ. ძალიან მოხდლილი და გამკვირვალე კაბების ტარება სამსახურში არ არის მიზანშეწონილი.

თუ თქვენ წარმოგება მუშაობთ და ატარებთ სპეციალურ ტანსაცმელს (ხალათს ან კომბინზონს) მის ქვეშ შეიძლება გეცვათ ნებისმიერი მოხდლილი საზაფხულო კაბა ან სარაფანი. ხოლო თუ მუშაობის პირობები ხელს ვიწრობს, ზაფხულში, ხალათის ნაცვლად, ჩაიცვით წინსაფარი. სახლში დაბრუნებისას კაბა აუცილებლად გამოიყვალეთ. საშუაშო ტანსაცმლით ქალაქში სიარული მიუღებუელია.

შაბათს და კვირას ქალაქგარეთ გასასიერებლად კარგია ჩიონის ან რაიმე მსუბუქი ქსოვილისაგან შეკერილი კაბა ან სარაფანი ჩაიცვათ, თავზე იმავე ქსოვლის თავსაცმელი გაიცეთო და ფეხებზეც მსუბუქად გაცეთო.

ზოგჯერ ქალებს ბანაობისას სპეციალური საყურაო ტანსაცმლის ნაცვლად ავივათ ქვედა საცვლები. ის იმდენად ულამაზოა, რომ თუ სპეციალური საყურაო ტანსაცმელი არ გაქვთ, უჯრებტისა ბანაობისაგან თავი შეიკავით.

როდესაც ტკეში ან სხვაგან მორეულე გაკერინებას აწუხებთ, კაბის ნაცვლად უჯრებტისა ჩაიცვით შავიელი. შარვალს უნებნა სიარულელი ტიპის უტოპირული ან ზოლიანი კოფთა. მზევევლაბაში მიიღეთ, რომ შარვალის ტარება მიღებულია მხოლოდ ლაშქრის ბისის, სპორ-

ცვითა უზრალე მოხდლილი კაბა და ამავე დროს უწინდებლად ხართ, მაშინ ხელთათმანები არ არის საჭირო.

ზაფხულობით უჯრებტისა ატაროთ არა ტყანის, არამედ პლასტმასის ფერიც, კაბისა და ტუფლების შესაფერი ჩანათა. თუ ქუქის ატარებთ, იგი უნდა იყოს ჩალის, და არა ფეტრის. ზაფხულის ტანსაცმელს უნებნა სამკაულებში ჩაიკევი. საყურებში, საშაურებში—მხოლოდ ზომიერად. არ დაგაფიქვდეთ, რომ ბანაობისას ისინი უნდა მოიხსნათ—საყურაო ტანსაცმელს ეს მორიგეობა არ უხდება.

საზაფხულო ტანსაცმელი არანაკლებ ყურადღებას მოითხოვს, ვიდრე ზამთრის. შეიკერილობით და ფერთი ის უნდა შევეყვანოდეს ასაკს და განსაკუთრებით გარკვევბას. შუახნის კაბები ან მათ, ვინაც ტანის რაიმე ნაკლი აქვთ, არ ვერჩეოთ ძლიერ ტრელი, გამკვირვალე ან დიდად მოხდლილი კაბების ტარებას.

ზოგიერთი ქალი ზაფხულში ძლიერ ოვლიანდება და კაბის იდელები მალე უწყობდება. უბირველესად ყოვლისა, საჭიროა იდელების დღეში 2—3-ჯერ სანთით გამოზანა და სპეციალური საწმლიდრო ან კოსმეტკური საშუალებით გაწვედ. ამასთანავე, საჭიროა იდელების სისტემატური გაპარკვა. ეს აუცილებელია, როგორც პიკინტური, ისე ესთეტიკური თვალსაზრისითაც.

ქალები ზაფხულობით დიდი რაოდენობით ატარებენ ბოლდ სუნთქის ან იმდელი, რომ ოვლის სუნნი დაფარონ ის დაუმწველი! სუნამო მხოლოდ სუფთა კანზე იწარჩუნებს სერინელებას. ზაფხულობით იგი უნდა ვიხზაროთ რაკილებით ნაკლები რაოდენობით, ვიდრე ზამთარში.

ტულ მოედნებზე ან სახლში, მაგრამ არა ტუჩაში და სხვა საზოგადოებრივ ადგილებში.

სალამის, პარკში სასიეროდ ან საცეცხლო მოედნებზე შეიძლება ჩაიკეთა გამოსასვლელი კაბა — მოხდლი, კაპრონის ან შიფონის ქსოვილისაგან შეკერილი და მაღალქსოლიანი ფესსაცმელი. ნუ დაგაფიქვდებათ, რომ ასეთი კაბასთან და ფესსაცმელთან აუცილებელია წინდების ჩაცმაც.

ჩვენს მაღაზიებში, ამ ბოლო დროს, მრავლადია კაპრონის ნაირფერი ღამაში ხელთათმანები. მათ სიაზოვნებით ყიდულობენ ქალები. მაგრამ ხელთათმანების ტარება ყოველთვის არ არის აუცილებელი. თუ ზაფხულში გაცვივათ კოსტუმი, ჩალის ქუდი და წინდები, მაშინ ხელთათმანების ტარება მიზანშეწონილია. თუ გა-

უახსოვო მოვლა

მასუბი (ბოსონოვი) ძალიან მოეუბნებოდა ცხელ ამინდში სატარებლად. მაგრამ მათი ხმაურება ხშირად აუხუმებს კანს—ქუსლებზე და ფეხის გულზე უჩინებლად ჩახეთქებივ გაჩნდება. ეს ულამაზოა და მტკივნეულიც. მაგრამ ამას შეიძლება სულ უზარალოდ აარიდოთ თავი: ფეხების დაბანის შემდეგ წაისვით ფეხის გულზე და ქუსლებზე რაიმე ცხიმი და ფრთხილად გაიხეხეთ ტემპით, შემდეგ შეიმზარეთ ფეხები უხეში პირსახოცით. გახეხებულ კანი მალე დარბილდება.

დალილი ფეხებს ძალიან უხდება აბაზანა, მითუმეტეს, თუ წყალს დაუმატებთ მარილსა და საშუქლ სოდას (1 ლიტრ წყალზე 1 სუფრის კოვზი მარილი, 1 სუფრის კოვზი სოდა). აბაზანის ნაცვლად შეიძლება ფეხები გაახვიოთ მმარნარეე თბილ წყალში დასველებულ უხეში პირსახოცში (1 ლიტრ წყალზე 3 სუფრის კოვზი მარილი).

ცხელ ამინდში ფეხებს განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცის. თარგია თითებს შუა ტალკის ჩაყრა. კარგი გაკარწული გაქეთ, ზედ გადააფარეთ პაპირისის თხელი ქაღალდი.

ფეხები რომ არ გაგიოფლიანდეთ, წინდებში ჩაიყარეთ სპეციალური პუდრი, რომლის შემადგენლობაში შევა: 50 გრ თუთიის ქანვი, 2 გრ დანაყილი შაბი, 25 გრ ლიმონის ესენცია. ოფლიანობას შეეფის აგეთვე ფეხის აბაზანები, ოღონდ წყალში უნდა დაუმატოთ შაბი (1 ლიტრ წყალზე 25 გრ დანაყილი შაბი). აბაზანის შემდეგ ფეხები ოდესმე უნდა დაიხილოთ და მოაყარეთ ტალკი.

ახალი კორი ფეხზე სულ უმტკივნეულოდ შეიძლება მოიშორიოთ, თუ 8 დღის განმავლობაში დაწოლის წინ დაიყარეთ მამრის დასველებულ პურის გულის კომპრესს, კომპრესს მუდმივ იაზე უნდა გქონდეთ.

რედაქტორი თ. აბაშაძე.

სარედაქციო კოლეგია: მ. ბარათაშვილი, ე. ბაღდავაძე, ე. თავაძე, მ. კალანდაძე (პ. მგ. მიღვანი), თ. ლაშქარაშვილი, ბ. მჭედლიძე, ვ. სირაძე, ქ. სიხარულიძე, ნ. შალუტაშვილი, ნ. ჯავახიშვილი-ნომერი ვაფარბაშა ლ. შენ გ ე ლ ი ა მ.

რედაქციის შემოხილი წერილები ავტორებს არ ზურუნდებათ. ხელმოწერილი დასაბუძად 30 VIII-60 წ. ქაღალდის ზომა 60X92. ფიხ. ფორმ. რაოდ. 1,75. პირობითი ფორმალა რაოდ. 5,3.

ჭრა-ქარვის დაწინაურება სსკპ-ში

—მაკაეილი მკობრე

სკოლაშვილი ასაკის გოგონას კ ა ბ ა

ირიბი კლოშიტი

თ ა რ გ ის შე დ გ ე ნ ა (ნ ა ხ №13)

გოგონას ირიბი კლოშიანი კაბის თარგის

შესადგენად საჭიროა ავილოთ შემდეგი ზომები:

1. გულმკერდის წრებაზი—56 სანტიმეტრი
 2. კისრის წრებაზი—24 სანტიმეტრი
 3. მხრის სიგანე—8 სანტიმეტრი
 4. ბეჭების სიგანე—22 სანტიმეტრი
 5. გულმკერდის სიგანე—20 სანტიმეტრი
 6. წელის სიგრძე—24 სანტიმეტრი
 7. კაბის სიგრძე—40 სანტიმეტრი
- კაბის უკანა ნახევრის თარგის შესადგენად ბეჭების სიგანეს მუდმივად ვყოფთ ორზე.

22 : 2 = 11

მიღებულ 11-ს გადავზომავთ ა—წერტილიდან მარჯვნივ. ა—წერტილიდან ჩამოვზომავთ კაბის მთლიან სიგრძეს—40 სანტიმეტრს და გავკვეთთ ოთხჯერზედ, წელის საგრძეს ვყოფთ მუდმივად ორზე:

24 : 2 = 12

მიღებულ რიცხვს 12-ს ჩამოვზომავთ ა—წერტილიდან და ვიღებთ ილიმის ხაზს. კისრის წრებაზს ვყოფთ მუდმივად 6-ზე:

24 : 6 = 4

მიღებულ 4-ს გადავზომავთ ა—წერტილიდან მარჯვნივ. წერტილ 4—დან ზეით ავზომავთ 1 სანტიმეტრს და ვაერთებთ ა—წერტილთან მრუდი ხაზით. წერტილ 11-დან ქვეით ჩამოვზომავთ 3 სანტიმეტრს. ქვედა 11-დან ზეით და მარჯვნივ გადავზომავთ 3—სანტიმეტრს და ა—წერტილებს ვაერთებთ მრუდი ხაზით. ეს იქნება ილიმის ამოსაჭრელი ხაზი. წერტილ 1-დან გადავზომავთ მხრის სიგანეს 8 სანტიმეტრს და ვაერთებთ ზედა 3-თან სახაზოვად. დაღლა სისრულისათვის წერტილ 14-დან მარჯვნივ გადავზომავთ 5 სანტიმეტრს. 5-წერტილიდან ზეით ავზომავთ 2 სანტიმეტრს. წერტილებს 2 და 3-ს ვაერთებთ სახაზოვად.

კაბის წინა ნახევრის თარგის შესადგენად გულმკერდის სიგანეს მუდმივად ვყოფთ 2-ზე

20 : 2 = 10

მიღებულ 10-ს გადავზომავთ ა—წერტილიდან მარჯვნივ. ა—წერტილიდან—ჩამოვზომავთ კაბის მთლიან სიგრძეს 40 სანტიმეტრს და წელის სიგრძის ნახევრს 12—სანტიმეტრს. კაბის წინა ნახევარი უფრო დილა უკანა ნახევარზე რისთვისაც გულმკერდის წრებაზს ვყოფთ მუდმივად 2-ზე. მიღებულ რიცხვს ვუმატებთ 3 სანტიმეტრს:

56 : 2 = 28

28 + 3 = 31

31-ს ვაკლებთ კაბის უკანა მხარის სიგანეს

31—14=17

მიღებულ რიცხვს 17-ს გადავზომავთ წერტილ 12-დან მარჯვნივ. წერტილ 10-დან ზეით და ქვეით ჩამოვზომავთ 3—სანტიმეტრს. წერტილებს 3-ს და 17-ს ვაერთებთ მრუდი ხაზით. სისრულისთვის წერტილ 17-დან მარჯვნივ გადავზომავთ 3 სანტიმეტრს. წერტილ 5-დან კაბის გვერდის მისამარგალებლად ზეით ავზომავთ 2 სანტიმეტრს.

წერტილებს 2-ს და 17-ს ვაერთებთ სახაზოვად.

სახელისათვის ა—წერტილიდან მუდმივად გადავზომავთ 22 სანტიმეტრს მარჯვნივ და ჩამოვზომავთ 10 სანტიმეტრს ქვეით. 22-ს ვყოფთ ორზე:

22 : 2 = 11

მიღებულ 11-ს გადავზომავთ ა—წერტილიდან მარჯვნივ. აღვნიშნავთ შუა წერტილს.

შუა წერტილიდან ჩამოვზომებთ სწორ ხაზს და აღვნიშნავთ 11-ით. ზედა და ქვედა 11-ის წერტილებიდან ჩამოვზომავთ 3—სანტიმეტრს. მათ ვაერთებთ ა-და 22-წერტილებთან მრუდი ხაზით.

ცოცხლები 2, 3, 5, 5, 2, 22-ს მუდმივად და გამოიყურებთ ნახაზის კაბის თარგების შესადგენად.

გარეკანის პირველ და მეოთხე გვერდზე
«სწავლა. მშვილობა»

რედაქციის მისამართი—სულხან-საბას ქ. № 15. ტელ. 3-68-71.

ტირაჟი 45.000. ფასი 3 მან. შეკვეთის № 1386 ფ. 0.3842

საქ. კვ ცკ-ის გამოქვეყნების პოლიგრაფიული კომბინატი „კომუნისტო“, ლდინის ქ. № 14

ირიბი კლოშიანი კაბის გამომჭრისა და შეკერვის წესი

კაბის წინა და უკანა ნახევრების გამოსაპრელად ქსოვილის გვეყავი ირიბად და ორად. ქსოვილზე თარგს ვამაგრებთ ქინძისთავებით. გვერდებში გასაკერად ვუმატებთ ორ სანტიმეტრს, საყელს და ილიის ადგილებს—1 სანტიმეტრს, დაბლა შესაყევად—4 სანტიმეტრს და ვჭრით.

პირველად გზლანდავთ და შემდეგ ვკერავთ მანქანით. გაუჭრელია სიგრძის ბაზები კაბის უკანა ნაწილის აწურტილიდან წურტილ 40-მდე და წინა ნაწილისა—წურტილ 4-დან 40-მდე.

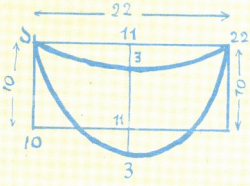
სახელისათვის ქსოვილს გვეყავთ ასევე ირიბად. ვამაგრებთ თარგს ქინძისთავებით, უმატებთ გასაკერად 1 სანტიმეტრს და ვჭრით. სახელის ვაკერებთ შხრის შუა ადგილზე. საყელის შიგნიდან ვადავკევავთ ირიბი ნაკრით. ირიბი ნაკრის მაგიერად შეიძლება ვიხმაროთ შესაფერი კანტი.

ავტორი ტატანა გურგენიძე,
კონსულტანტი ვანო ტაბიძე.

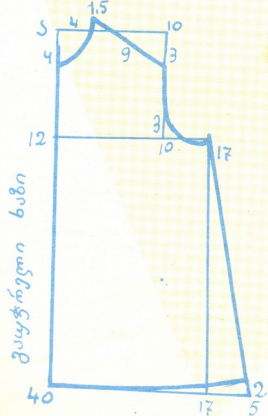

ვოვონას კაბა ირიბი კლოშით
ნახ. №13

სახელო

კაბის წინა ნახევარი

კაბის უკანა ნახევარი

